

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / mei-juni 2014

*In harmonie
met de natuur.
Een teken des tijds?*

© Hilde Wellfens

DIOCESANE
PASTORALE RAAD

IN DE VOETSPoren
VAN FRANCISCUS
NAAR ASSISI

MARIA IS IN

DE ARK IS JARIG

Relevant - Nummer 03
Mei-juni 2014 - TWEEMAANDELIJKS
Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402

www.relevant-bisdomantwerpen.be

Vijf jaar na zijn benoeming tot bisschop van Antwerpen nam mgr. Johan Bonny het personeel van het bisschopshuis mee op uitstap naar zijn geboortestreek. Het ging richting Gistel en vervolgens via 'de hoge bulte' naar Oostende. Moeder Bonny verraste haar zoon en het hele gezelschap met een bezoekje. En de bisschop, hij 'jeunde' zich.

INHOUD

Woord van de bisschop.....	3
Bevolk de aarde en onderwerp haar.....	4
Paus Franciscus tegen wegwerpcultuur.....	10
Diocesane Pastorale Raad over Gezin en kerkgemeenschap.....	12
Op bedevaart naar Assisi.....	14
Visual storytelling.....	16
Ademloos luisteren naar Maria.....	17
Groep in de kijker: De Ark viert feest.....	18
Estafette: Els Schiltz en Jan Wouters.....	19
De kiosk.....	20
Vorming.....	22
Doorkijk.....	23
Jongerenkatern.....	24
Was jij erbij?.....	26
Het voorval.....	28

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks.

Verantwoordelijk uitgever is Olivier Lins, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Johan Govaerts, Saskia van den Kieboom, Jan Kint, Olivier Lins, Rita Peeters, Kristin De Raeymaecker, Lea Verstricht, Hilde Welffens

Redactie en abonnementen: Relevant, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 03 287 35 83, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Een jaarabonnement kost 20 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 40 euro. Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – Relevant met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Frank Bahmüller

GEEN LUSTEN ZONDER LASTEN

Dit voorjaar trok de lente vroeg al haar registers open. In een mum van tijd kregen dorre takken knoppen die openbarstten in frisgroene blaadjes, krokussen ontloken, narcissen trompetterden vrolijk ...

En de mens, surfend op de hype om in harmonie te leven met de natuur, trok massaal het park in om van al die pracht te genieten.

Alleen is de natuur niet zo idyllisch, waarschuwt filosoof en wetenschapper Gerard Bodifée in dit nummer over Kerk en ecologie als teken des tijds. Het is aan de mens om de aarde bewoonbaar te maken. De mens is immers meer dan louter hoeder van de natuur, hij is ook en vooral schepper. En dat scheppingsproces is nooit af en kent geen grenzen.

Vanuit de apostolische exhortatie van paus Franciscus trekt *Relevant* van leer tegen de wegwerpcultuur. We brengen verslag uit van de diocesane bedevaart in de voetsporen van Franciscus van Assisi, die zijn liefde voor 'moeder aarde' bezingt in het Zonnelied. Verder speuren we naar tekenen des tijds op het internet, nemen we een kijkje in De Arkgemeenschap Antwerpen die de tand des tijds al veertig jaar doorstaat en laten we ons verrassen door Maria, die vandaag nog steeds menigeen weet te boeien.

Dit nummer over Kerk en ecologie biedt dus heel wat stof tot nadenken. Hoe geef jij je verantwoordelijkheid als medeschepper vorm? Geniet je gewoonweg van al het moois van de schepping? Laat je je leiden door een tomeloze blinde drang om steeds meer? Of bouw je aan een morgen met eerbied en respect voor de aarde, en bereid om schadelijke neveneffecten bij te sturen? Kortom, neem je naast de lusten ook de lasten op je?

Ilse Van Halst

© Ilse Van Halst

DAT WAS DE ZESDE DAG

De mens komt er op de zesde dag, niet vroeger en niet later, zegt het boek Genesis. Daarna volgt nog een zevende dag: 'op die dag rustte God van al het werk dat Hij scheppend tot stand had gebracht' (Genesis 2, 3). Dat God moe is, moet de lezer niet verbazen. In vijf dagen schept Hij een groots universum: de duisternis en het licht, de zon en de maan, de hemel en de aarde, het water en het land, de bomen en bloemen, de vogels en de vissen. Je zou van minder arbeid snakken naar een welverdiende rustdag! God deed bovendien zijn uiterste best om goed werk te leveren. Hij stond erop dat de schepping harmonisch, mooi en bruisend zou zijn. Ze was immers bestemd voor niemand minder dan de mens. Meer kon God voor de mens toch niet gemaakt hebben, zegt Genesis aan wie nadien zijn beklag wil doen. Het blijft de overtuiging van onze geloofsgemeenschap dat de natuur van Godswege als een uniek kader aan de mens geschonken en toevertrouwd is.

“Wie God en de mens in het hart draagt, is verantwoordelijk voor de unieke waarde en de eenmalige reserve van onze planeet.”

'Uniek' heeft hier een dubbele betekenis: dat het uitzonderlijk mooi en kostbaar is, en dat je het maar één keer kunt ontvangen. Het leven plant zich wel voort, maar binnen de mogelijkheden van een eenmalige gegevenheid. Wat we niet oordeelkundig of spaarzaam gebruiken, verdwijnt voorgoed van onze planeet. Hoeveel leven is al niet uitgestorven, precies door ons

stuntelig beheer? Dat we de meeste aardolie nu zomaar als brandstof aan het opstoken zijn, terwijl komende generaties er nood aan zullen hebben voor zoveel kostbaarder producten, is erg voor de toekomst van de wereld en van de mens. De voorbeelden zijn legio. Water, zuurstof, ertsen, wouden, planten en dieren: ze verdwijnen of verzieken in versneld tempo onder het weinig oordeelkundige beheer van koning mens. Wie God en de mens in het hart draagt, is verantwoordelijk voor de unieke waarde en de eenmalige reserve van onze planeet.

God schept de mens op de zesde dag, zegt Genesis. De mens is immers het sluitstuk van de schepping, degene die God vanaf het begin op het oog heeft. Alleen de mens schept God 'als beeld van Ons, op Ons gelijkend' (Genesis 1, 26). Alleen de mens is immers, naar Gods beeld en gelijkenis, in staat om liefde te geven en liefde te ontvangen. Dat de mens bovenaan staat, kan vandaag als arrogant of agressief overkomen. Zo heeft de mens zich al te vaak gedragen, helaas. Toch raken we hier een ethisch ijkpunt. Waar landschappen, dierenwelzijn, stuwmeren, landbouwproducten, bedrijfsinkomsten of toeristische trekpleisters belangrijker worden dan mensen, staat Genesis ondersteboven. Er zijn huisdieren die vandaag een grotere rechtsbescherming

genieten en over meer leefcomfort beschikken dan vele kwetsbare mensen. Dat staat haaks op de scheppingsorde. Het is de roeping van de Kerkgemeenschap om erover te waken dat de mens op onze planeet het hoogste goed en de belangrijkste norm blijft.

“Het is de roeping van de Kerkgemeenschap om erover te waken dat de mens op onze planeet het hoogste goed en de belangrijkste norm blijft.”

Hoe gaan wij om met de schepping en met de natuur? In maart trokken we met een groep bedevaarders naar Assisi, in het voetspoor van de heilige Franciscus. Hij was een mensenvriend en een man van vrede. Rond hem kwam alles weer op zijn juiste dag terecht: de zon en de maan, de sterrenhemel, de natuur, de dieren, de mensen en God. Rond hem vielen de dagen van Genesis weer in hun plooi. Als dit nummer van *Relevant* een patroonheilige nodig heeft, maakt Franciscus ongetwijfeld de beste kans.

+ Johan Bonny

© Paul Hermans

Te voet, net als Franciscus. Op de terugweg van het kruis van San Damiano met op de achtergrond Assisi.

VLEERMUIZEN IN KERKEN

In België leven iets meer dan twintig soorten vleermuizen. Verschillende daarvan – de laatvlieger, de ingekorven vleermuis, de grijze grootoorvleermuis – brengen hun jongen groot op grote, open en ongebruikte zolders. Kerkgebouwen zijn voor deze soorten dus van levensbelang.

Je zal de vleermuizen op de kerkzolder niet makkelijk opmerken. Ze hebben maar een kleine opening nodig om binnen te komen, brengen geen schade toe aan gebouwen en kruipen dikwijls weg tussen de balken van het dakgebinte zodat ze overdag niet zichtbaar zijn. Maar het loont zeker de moeite om ze te vriend te houden. Het zijn erg nuttige dieren die massa's muggen en andere ongewervelden verorberen. Op die manier helpen ze voorkomen dat er insectenplagen ontstaan.

Voor vleermuizen kunnen vooral problemen ontstaan wanneer het dak of de zolder wordt gerenoveerd en wanneer buitenverlichting wordt geplaatst. In beide gevallen is het raadzaam om een vleermuispecialist te contacteren. Meestal zijn hooguit enkele kleine aanpassingen aan de plannen nodig om de vleermuizen toch te kunnen behouden.

Wie vleermuizen in zijn kerk heeft of hierover vragen heeft, kan contact opnemen met krisboers@yahoo.com.

© Ann Lenaerts

BEVOLK DE AARDE EN ONDERWERP HAAR

IS ONZE MANIER VAN OMGAAN MET DE NATUUR UIT DE HAND GELOPEN? WAT IS ONZE PLAATS ALS CHRISTEN IN DE SCHEPPING? WELKE VERANTWOORDELIJKHEID BRENGT DIT MEE TEGENOVER DE SCHEPPING? EN TEGENOVER DE HUIDIGE ECOLOGISCHE CRISIS?

Leef in harmonie met de natuur. Dat is het ideaal dat de ecologische filosofie vandaag verkondigt in onze samenleving en waarmee ze volop scoort. Nochtans is dat haast een belediging voor de mens, die als medeschepper net breekt met de wetten van de natuur, meent wetenschapper en filosoof Gerard Bodifée. Hij stelt het zelfs heel radicaal: “De mens kreeg de opdracht de aarde te onderwerpen. Als een verantwoordelijk meester over de aarde moet hij deze herinrichten, transformeren en humaniseren. En aan die evolutie zijn er geen grenzen.” Bodifée licht zijn boude stelling toe.

Ilse Van Halst

Op de zesde dag van het scheppingsverhaal, nadat Hij de hemel en de aarde, de dag en de nacht, de planten en de dieren heeft geschapen, schiept God “de mens als zijn beeld; als het beeld van God schiep Hij hem; mannelijk en vrouwelijk schiep Hij hen” (Genesis 1, 27). En Hij geeft de mens de opdracht: “Wees vruchtbaar en word talrijk; bevolk de aarde en onderwerp haar; heers over de vissen van de zee, over de vogels van de lucht, en over al het gedierte dat over de grond kruipt” (Genesis 1, 28). God duidt ons, de mens, zijn schepsel, aan als medeschepper. Na die zesde dag gaat God rusten. Hij laat het aan de mens over om zijn werk voort te zetten.

Waarin bestaat onze taak dan? Het antwoord vinden we in de schepping zelf, waarin we voortdurend tal van noden ontwaren. Steeds weer moeten we vaststellen dat de wereld nog onaf is. We zien zoveel miserie, ziekte, pijn, onrecht en oorlog. Zo kan God de schepping niet gewild hebben. Aan ons om die noden weg te nemen. Om de schepping verder af te werken. In Genesis blikt God na elke dag terug op het werk dat Hij heeft verricht. Het besluit is steevast: “En Hij zag dat het goed was.” Het is telkens goed, maar nooit goed genoeg, want er valt de dag daarop nog steeds iets aan toe te voegen. Zo vergaat het de mens ook.

Struggle for life

Tot zover het religieuze verhaal. Wetenschappelijk gezien is de menselijke aanwezigheid op aarde het gevolg van een evolutie van meer dan drie miljard jaar van heel eenvoudige naar steeds complexere biologische mechanismen, via een dubbel proces van natuurlijke selecties en mutaties, zoals Darwin ons leerde. In de eeuwige *struggle for life* geldt het principe van de *survival of the fittest*. De

sterkste – in de meest brede zin van het woord – overleeft, de rest wordt geëlimineerd.

Het dier ‘de mens’ onderscheidt zich van zijn verwante soorten door een bijzonder ontwikkelde hersenschors die hem een uitgebreider bewustzijn geeft. Daardoor is de mens, in tegenstelling tot de dieren, in staat zich in te leven in wat rondom hem gebeurt. Een hond ligt er niet wakker van als een andere hond tandpijn heeft, maar als mijn dochter tandpijn heeft, ben ik wel bezorgd om haar. Tussen mensen groeit een bredere vorm van bewustzijn, gebaseerd op empathie, altruïsme, sympathie en liefde, stuk voor stuk gevoelens die verder gaan dan de oeroude biologische instincten van zelfbehoud en voortplanting.

Daar waar een mens bekommerd is om zijn medemens, ontstaat moraliteit. Dat is een nieuw gegeven dat niet voorkomt in de natuur. Als mens krijgen we de opdracht om het leven boven zijn dierlijke niveau uit te tillen en het te humaniseren door er een nieuwe en hogere laag van bewustzijn aan toe te kennen en er idealen van liefde en morele waarden, zoals mildheid, zorg voor de zwakke en solidariteit, in te introduceren. Neem bijvoorbeeld de waarde ‘rechtvaardigheid’. Ik heb van iets te veel en jij hebt van iets te weinig, dan zou ik eigenlijk iets van mijn teveel aan jou moeten geven. Zo hoort het in een goed leven. En bij de mens komt die gedachte daadwerkelijk op, ook al moeten we eerlijkheidshalve erkennen dat we er niet altijd naar handelen. Een dier daarentegen ligt daar zelfs niet wakker van.

Herinrichten, niet vernietigen

Wat betekent dit nu concreet? Het houdt in dat de mens voortdurend innoveert, dat

© Paul Hermans

© rr

..... iedereen weet wat de grote boze wolf van plan is ...

..... Gerard Bodifée .....

hij de aarde herinricht en transformeert. 'Herinrichten' onderscheidt zich duidelijk van 'vernietigen', zoals ecologische kringen de menselijke omgang met de aarde vaak omschrijven. Ik erken dat de mens de natuur inderdaad schade toebrengt met bijvoorbeeld vershraling van biodiversiteit of natuurvervuiling als gevolg, maar dat zijn praktische problematische gevolgen van de herinrichting of fouten die de mens nadien moet bijsturen. Om het met een cliché te zeggen, je kunt geen omelet bakken zonder eieren te breken.

“ De mens is niet louter hoeder van de natuur, hij is ook en vooral schepper en vernieuwer. ”

De term ecologie komt van het Griekse *oikos*, dat huis betekent. Ecologisch actief zijn betekent dus zoveel als van de aarde een huis maken of de aarde bewoonbaar maken. En dat is een opdracht die nooit af is. De mens is niet louter hoeder van de natuur, hij is ook en vooral schepper en vernieuwer. Aan de mens om de humane waarden te installeren op aarde, soms ten koste van de oude biologische vormen die de prijs voor deze humanisering betalen. In de hiërarchie van waarden is het menselijke bestaan een hogere vorm van leven dan bijvoorbeeld het tropische regenwoud. Wat niet wegneemt dat de mens voortdurend op zijn hoede moet zijn, omdat zijn opdracht inhoudt de aarde leefbaar te houden en bij te dragen tot het welzijn van al wie de aarde bewoont.

Vreemd genoeg hoort de hedendaagse Europeaan niet meer graag dat hij het stuur van de evolutie in handen heeft. Vandaag worden we overspoeld door de boodschap dat

we ons moeten gedragen als een onderdeel van het ecologische systeem, als een dier tussen de dieren. In werkelijkheid onderscheidt de mens zich net van de andere dieren door zijn humaniteit. Het menselijke van de mens is net dat hij niet in harmonie leeft met de natuur maar breekt met de natuurlijke wetten. Dat heeft het christendom steeds goed begrepen. Het lichaam hoort de mens niet te regeren. Er is iets hogers – noem het de ziel of de geest – dat de mens stuurt. Dat is de essentie van het christendom. Jezus geeft ons als opdracht God de Vader te beminnen. Op de vraag van de leerlingen wat dat inhoudt, legt Jezus uit: Bemijn je medemens. Niets meer, niets minder, alleen dat. Die boodschap is ongelooflijk eenvoudig, maar tegelijk ontzettend radicaal. Want je medemens beminnen, betekent ook je vijand beminnen. Jezus leert ons dat ons eigen leven van ondergeschikt belang is, wat haaks staat op de biologische wetten. In de natuur wil je je vijand verslaan, en als dat niet kan, sla je best op de vlucht.

Verantwoordelijkheid

Hoezeer de mens zijn best ook doet om geen (escalatie van) problemen te creëren, door de aarde herin te richten veroorzaakt hij ecologische verschuivingen. Dit is het duidelijkst merkbaar aan het uitsterven van bepaalde diersoorten. De walvis bijvoorbeeld dreigt te verdwijnen door de vervuiling van de oceanen. Deze verandering van biotopen is in eerste instantie echter een natuurlijk proces, dat door menselijke ingrepen soms in de hand gewerkt of versneld wordt.

Ik geef een voorbeeld. Drie miljard jaar geleden was de atmosfeer van de aarde – met een grote hoeveelheid koolstofdioxide

– zodanig dat we er als mens niet hadden kunnen overleven. In dat milieu ontstonden de eerste primitieve organismen, die echter onvoldoende grondstoffen hadden om in leven te blijven. Tot het leven de fotosynthese uitvond (waarbij koolstofdioxide en water worden omgezet in koolhydraten) waardoor planten konden groeien. Bij dat proces kwam ook een afvalproduct vrij – zuurstof – waardoor dierlijk leven kon ontstaan. Door het voortdurende massale vrijkomen van zuurstof is het oorspronkelijke leven op aarde zo goed als verdwenen. Sommigen spreken van een catastrofe, maar in se is het een indrukwekkende transformatie. Evolutie en transformatie zijn niet tegennatuurlijk. Die processen zitten ingebakken in de natuur. Daarom is natuurbehoud eigenlijk een contradictio in terminis. De natuur laat zich niet behouden, de natuur evolueert voortdurend.

“ Scheppen en vernieuwen betekent niet dat we de hele aarde zomaar mogen ompspitten en betonneren. ”

Als wij al scheppend inderdaad problemen veroorzaken op aarde, kunnen we ons afvragen of we wel zo ver moeten gaan in dat proces van herinrichten en transformeren. Mijn antwoord is een overtuigd 'ja', want er zijn geen grenzen aan de evolutie. We moeten ophouden de aarde onder een glazen stolp te plaatsen. Dat wil echter niet zeggen dat we mogen doen wat we willen. Dat we de hele aarde mogen ompspitten en betonneren. Integendeel, we moeten ons gedragen als een verantwoordelijk meester. Verantwoordelijkheid is een ontzettend belangrijk begrip, dat alleen de mens begrijpt.

© Hilde Wellfen

© Johan Govaerts

“Kijk naar de vogels in de lucht: ze zaaien niet en oogsten niet en vullen geen voorraadschuren, het is jullie hemelse Vader die ze voedt.”
(Matteüs 6, 26) Glas-in-lood-raam in de romaanse kerk van Waha (Marche-en-Famenne in Luxemburg) van de hand van Jean-Michel Folon.

We moeten de verantwoordelijkheid op ons nemen voor het leven op aarde. We kunnen niet verwachten dat de muggen of de slangen het zullen doen. Geen dier voelt zich verantwoordelijk voor zijn daden.

Ik houd dus zeker geen pleidooi om blind verder te doen alsof de ecologische problemen maar bijkomstig zijn. Als we door vernieuwing en herinrichting de mens schade berokkenen, zijn we verkeerd bezig. Het gaat erom het menselijke bestaan op aarde te verbeteren en bij uitbreiding ook het dierlijke bestaan. Alles wat kan lijden, mag niet lijden. De mens wacht de taak om al het lijden, de ontberingen en de tekortkomingen op aarde weg te nemen. Dat hij daarbij fouten maakt, is des mensen. En die moet hij ook corrigeren. Daarom is het positief dat een ecologische beweging de mens bijvoorbeeld wijst op de gevaren van kernenergie. Tegelijk moeten we beseffen dat we niet alle problemen in een handomdraai kunnen oplossen. Een aardbeving kunnen we niet voorkomen. Wat kunnen we in dit geval anders doen dan naar best vermogen de slachtoffers helpen? Anders ligt het bij een overstroming. Daar kun je veel ellende voorkomen door bijvoorbeeld dijken te bouwen.

Kerk en ecologie

Vandaag heeft een seculier biologisch denken het christelijke gedachtegoed in Europa vervangen. Men vindt het bijna erger dat de tijgers in India uitsterven dan dat het land zich verder zou ontwikkelen. De christelijke leer staat haaks op dit biologische denken. Jezus spreekt zo goed als nooit over de schoonheid van de natuur. Een enkele keer verwijst hij naar de vogels en de leliën in het veld, maar enkel om te zeggen dat de mens zich daar niet te veel om moet bekommeren (Matteüs 6, 26

en 28): de vogels vinden wel voedsel en de leliën bloeien wel vanzelf. De mens staat iets anders te doen dan zich met de natuur bezig te houden. De christen heeft een andere werkelijkheid voor ogen dan de aardse.

Dat de Kerk aandacht schenkt aan de zorg om ons milieu is prima, maar dat is niet haar eerste taak. De Kerk is een religieuze instelling, terwijl ecologie een maatschappelijke problematiek is en bijgevolg een taak voor politici, maatschappelijke instellingen en industrie. De Kerk moet zich buigen over het geestelijke, het christelijke, de liefde ... En ja, ecologie speelt daarin een rol, maar geen centrale. Het gaat de Kerk om het boven-natuurlijke. Ik hoef van mijn pastoor niet te horen dat ik zorg moet dragen voor het milieu. Dat komt op andere plaatsen genoeg aan bod. Aan hem om het Godsbeeld ter sprake te brengen. Dat komt vandaag al te weinig aan bod, alsof de secularisering de Kerk zelf is binnengeslopen.

“ **De Kerk zou vandaag best wat moediger een duidelijk religieus geïnspireerde ecologie mogen promoten.** ”

Kortom, de Kerk moet zich zeker niet afkeren noch afzijdig houden van de ecologische problematiek, maar het gaat haar om een andere vorm van ecologie dan deze die de seculiere maatschappij vandaag predikt en de aarde heilig verklaart. Voor een christen staat niet de natuur, maar het welzijn van de mens centraal. De Kerk zou vandaag best wat moediger een duidelijk religieus geïnspireerde ecologie mogen promoten. Dat impliceert dat

we moeten streven naar een oneindige groei, naar verdieping van het leven en naar het vervangen van oude biologische instincten zoals egoïsme en zelfbehoud, die vandaag opnieuw sterk aan de oppervlakte komen in onze samenleving, door idealen van liefde en morele waarden. Wij samen, mannen en vrouwen als beeld van God, moeten de ontwikkeling van het leven op aarde voortzetten, humaniseren en spiritualiseren.

Dat is een radicale maar uiterst menslievende boodschap die de Kerk vandaag best wat duidelijker zou mogen verkondigen. Dat wil niet zeggen dat ze de tekenen des tijds niet moet lezen en zich niet moet aanpassen, maar ze moet dit doen in het licht van het evangelie en zich niet zomaar conformeren aan alle vernieuwingen van de tijd. Want in onze maatschappij loopt het echt niet allemaal zo fantastisch. Denk maar aan de hoge zelfmoordcijfers, ook bij jonge mensen. Hier kan de Kerk een tegenwicht vormen met haar boodschap van diepe waarachtige menselijke waarden en idealen die verder reiken dan het oppervlakkige comfort. Een boodschap waaraan onze wereldse maatschappij vandaag meer dan ooit nood heeft.

© Rachel Van Hoof

© Paul Hermans

Een ecologische barbecue. Het is een van de activiteiten die het Ecoteam van ons bisdom organiseert om de gelovigen bewust te maken van het belang van de zorg voor de schepping. Wil je weten hoe je de winterkapel duurzaam kunt renoveren, of een gsm-mast in de kerktoeren schadelijk is voor de gezondheid of ben je op zoek naar tips voor een ecologisch verantwoorde receptie? Met al deze vragen en nog veel meer kun je bij het Ecoteam terecht. Info bij Jos Verheyen 0498 61 17 90, verheyen_jos@hotmail.com.

De bewuste consument drinkt zoveel mogelijk water van de kraan.

IN ALLE NEDERIGHEID BLIJ MET MINDER

De huidige ecologische crisis omvat drie crisissen. De opwarming van de aarde door onder meer de CO₂-uitstoot veroorzaakt een klimaatcrisis. Ons massale verbruik van fossiele brandstoffen in een tempo dat de aarde niet aankan, stort ons in een energiecrisis. Deze leiden op hun beurt tot een ingrijpende milieucrisis: de biodiversiteit wordt aangetast, bossen verdwijnen en woestijnen rukken op. Hieraan verhelpen ervaren velen als ingewikkeld, moeilijk of boven hun krachten. Nochtans er is een belangrijke daad die iedereen makkelijk kan stellen en die ons al een heel eind op weg zet: verminderen!

Maria Verwimp
Voorzitter Ecokerk Vlaanderen

Minderen is een concrete activiteit, die geworteld is in een houding van nederigheid en verbondenheid. Als christenen zijn we ervan overtuigd dat we een deel zijn van een geheel, de aarde en al wat er leeft. De huidige ongecontroleerde economische groei, nodig om onze tomeloze consumptiedrang te stillen, leidt tot het einde van wat ons tot mens maakt, namelijk het leven delen met alles en met iedereen over de hele wereld. Binnen deze dolgedraaide wereld, losgeslagen van het realiteitsbesef over wat onze aarde aankan, kunnen wij als christenen terug verbindingen leggen. Dat heeft alles te maken met religie en met het besef dat wij leven in een relatie van geven en ontvangen, waarin God een centrale plaats heeft. Dit besef, deze verbondenheid met de aarde en met alles wat leeft, maakt ons nederig. Het accepteren van een wereld met echte beperkingen is niet eenvoudig, maar dat is wel de waarheid waarin we leven. De confrontatie met schaarste en het besef van deze beperking kan ons aanzetten tot verminderen: minder uitstootgassen, minder consumptie, minder wegwerpen. Zo nemen we onze verantwoordelijkheid tegenover de kwetsbare aarde op.

Tegelijk hebben we een belangrijke opdracht binnen de school, de instelling, de parochie, de plaats waar we wonen en werken, namelijk het uitspreken en publiek maken van deze bekommernis. In *De Vreugde van het Evangelie* (nr. 216) stelt paus Franciscus heel duidelijk: "Wij allen, christenen, klein, maar dapper in de liefde van God, zijn geroepen – zoals de heilige Franciscus van Assisi – om zorg te dragen voor

de kwetsbaarheid van de mensen en de wereld waarin we leven."

Als Kerk hebben we een goed netwerk. Daarvan moeten we gebruik maken. Ik citeer jezuiet en professor theologie Jacques Haers: "De Kerk kan de wereld redden. Omdat ze wereldwijd aanwezig is en een diepe impact heeft op de motivering van het menselijke handelen, kan ze in snel tempo mobiliseren in de zorg voor de schepping. Als de Kerk en onze paus zich daadwerkelijk achter de milieuzorg scharen, kunnen ze de noodzakelijke kentering naar een ecologische en duurzame wereld veroorzaken. Zich daarin niet engageren, is schuldig verzuim."

Enkele nuttige websites:

- www.netrv.be
(Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede)
- www.ecokerk.be
(Ecokerk)
- www.wervel.be
(Werkgroep voor Rechtvaardige en Verantwoorde Landbouw)
- www.protos.be
(Water, de hefboom tot ontwikkeling)
- www.klimaatcoalitie.be
(De overkoepelende organisatie in België voor het klimaat)
- www.bewustverbruiken.org
(Al het nieuws over bewust consumeren)
- www.oxfamwereldwinkels.be
(Eerlijke handel)

© Hilde Wellfens

Glasraam over de schepping in de grote gebedskerk in Taizé. De eerste zondag van september vieren alle christelijke kerken scheppingszondag. Je vindt op de website van Ecokerk (www.ecokerk.be) een aangepaste liturgie en een bijhorende actie.

© Wilfried Van Hove

Dit jaar mocht Maria Verwimp, voorzitter Ecokerk Vlaanderen, de titel 'Fairste Kerk van Vlaanderen' toekennen aan de parochie Sint-Anna-ten-Drieën op Antwerpen-Linkeroever en de protestantse gemeente van Ieper. Omdat ze fairtradeproducten en lokale producten gebruiken, bijvoorbeeld op een receptie, het gebruik ervan promoten en ze deze enkele keren per jaar verkopen.

TIEN TIPS VOOR PAROCHIES, ORGANISATIES, VERENIGINGEN, GEMEENSCHAPPEN, SCHOLEN ...

- Bied jouw gemeenschap toegang tot christelijke documenten in verband met ecologie. Leg ze ergens ter inzage, verspreid ze elektronisch. Je vindt ze op de website van Ecokerk.
- Organiseer vormingsmomenten over ecologie, eco-spiritualiteit en rechtvaardigheid. Ecokerk Vlaanderen en het Antwerpse Ecoteam helpen je daarbij.
- Verminder het gebruik van elektriciteit door de gekende tips als: lichten doven, spaarlampen gebruiken, enzovoort. Maak gebruik van groene stroom.
- Kijk bij renovatie uit naar een energiebesparende verwarmingsinstallatie met hernieuwbare energie.
- Stimuleer je leden tot gebruik van openbaar vervoer of carpooling. Organiseer je bijeenkomsten op plaatsen die makkelijk met het openbaar vervoer bereikbaar zijn.
- Gebruik fairtrade- en/of biologische producten, zoveel mogelijk van plaatselijke leveranciers.
- Gebruik geen wegwerpbekers, borden en bestek op samenkomsten van je organisatie. Recycleer zichtbaar voor iedereen.
- Bereken minstens eenmaal per jaar de CO₂-uitstoot van je gebouw en je activiteiten. Meerdere milieuorganisaties bieden hiervoor calculators.
- Maak Ecokerk bekend in je organisaties, hang affiches op van de campagnes, deel folders uit, doe mee aan vaste acties van Ecokerk zoals de strijd om de titel *Fairste Kerk van Vlaanderen* op de eerste zondag van september, de tweejaarlijkse thematische campagne.
- Overloop wat je al doet aan mens- en milieuvriendelijke activiteiten en kies daarna een tip uit deze lijst als volgend verbeterpunt.
- Extraatje: Vraag de *Groene gids voor gebedshuizen* van Ecokerk en Stichting Open Kerken aan. Prijs: zeven euro. Bestellen via Ecokerk.

TIEN TIPS VOOR DE BOODSCHAPPENTAS VAN DE BEWUSTE CONSUMENT

- Laat je informeren door organisaties die de onrechtvaardigheden van producten voor jou opvolgen: het tijdschrift *MO**, 11-11-11, Broederlijk Delen, Ecokerk.
- Stel je telkens je iets koopt de vraag: Wat betekent deze aankoop voor de aarde en voor mensen in het Zuiden? Maakt deze vraag je ongemakkelijk, koop dan een ander product.
- Eet seizoens- en streekgebonden producten. Speciale kalenders informeren je welke groenten en fruit je best eet naargelang het seizoen. Kijk na van welk land het product komt dat je koopt. Biologische boontjes uit Kenia kopen heeft immers geen zin door het belastend aantal kilometers dat ze ondertussen hebben afgelegd.
- Mag je dan geen exotische producten kopen? Jawel! Koop ze fairtrade en in beperkte hoeveelheden. Om een beeld te gebruiken: als je taart seizoens- en streekgebonden is, mag de kers erop gerust exotisch zijn.
- Bouw minstens een keer per week een vleesloze dag in. Het verkleint je ecologische voetafdruk drastisch.
- Drink zoveel mogelijk water van de kraan. Koop zo weinig mogelijk flessenwater.
- Koop losse producten in plaats van voorverpakte. Je koopt minder en hebt minder afval.
- Maak een boodschappenlijstje en koop niet meer dan je nodig hebt.
- Raadpleeg geregeld websites over mens- en milieuvriendelijke koopwijzers.
- Koop eens iets in de Kringwinkel! Het is trendy, goed voor je portemonnee en voor het milieu.

DE VREUGDE VAN HET EVANGELIE

NEEN TEGEN DE WEGWERPCULTUUR

Duurzaamheid is een thema dat paus Franciscus na aan het hart ligt. In zijn apostolische exhortatie 'Evangeli Gaudium' haalt hij herhaaldelijk uit naar de wegwerpcultuur die zich vandaag op tal van vlakken manifesteert. Overconsumptie huist naast honger, mensen consumeren maar zijn tegelijk zelf consumptiegoed geworden enzovoort. Deze wegwerpcultuur druist regelrecht in tegen duurzame ontwikkeling en leidt onherroepelijk tot geweld, waarschuwt onze paus. Hij pleit voor een doorleefde en ethische manier van handelen vanuit de liefde en verbondenheid tot Jezus Christus. Voor een goed en eerlijk samenleven in een wereld waar mensen zorg dragen voor elkaar. Alleen op die manier wordt duurzame vrede mogelijk.

Saskia van den Kieboom

Overconsumptie is schadelijk voor mens en milieu. Zelfs de wereldvrede komt in gevaar door winstbejag steeds als hoogste goed te beschouwen. Steeds meer worden mensen aanzien als consumenten. Ieder mag doen wat hij wil, normen en waarden worden te grabbel gegooid, als men maar blijft consumeren. Het wordt steeds duidelijker dat mensen niet alleen roekeloos met goederen omgaan, maar ook steeds roekelozter met elkaar omgaan en elkaar steeds vaker beschouwen als consumptiegoederen.

Zonder scrupules worden mensen onderbetaald, verhandeld en geëxploiteerd. Niet alleen veraf, ook in Vlaanderen worden mensen steeds vaker als marktwaar beoordeeld. Zo beschreef KAJ het voorbije najaar in haar *Zwartboek interim* een reeks onthullende getuigenissen van werkzoekende jongeren. Ze zijn vaak afhankelijk van interim-jobs waarmee ze geen enkel recht kunnen opbouwen. Een dergelijke baan weigeren omdat bijvoorbeeld de reistijd te lang is, wordt beschouwd als een werkweigering. Bovendien zetten interim-kantoren mensen vaak aan het werk met dagcontracten, maar op die manier hebben werknemers geen enkel recht en geen enkele zekerheid. Ze kunnen zonder pardon als afval op straat gezet worden.

Ook op relationeel vlak lijkt duurzaamheid een steeds zeldzamer begrip te worden. Zit het even niet mee en lijkt de passie uit een relatie verdwenen te zijn, dan wordt het hoog tijd om eens van partner te wisselen, zo lijkt het huidige discours voor te schrijven.

"We kunnen niet langer accepteren dat er voedsel wordt weggegooid terwijl er mensen zijn die honger lijden" (nr. 53).

De paus maakt zich zorgen over de groeiende ongelijkheid. Terwijl de enen overconsumeren en voedsel verspillen, lijden anderen nog steeds honger. Het is inderdaad absurd dat we zoveel voedsel weggooiden, terwijl toch ontzettend veel mensen honger lijden. Hoe is dat mogelijk? Wie kan dat verklaren?

Toen God sprak 'Wees vruchtbaar en word talrijk' (Genesis 1, 26-28), had Hij het wel even anders voor ogen. God gaf ons de opdracht om de aarde te bewerken en over de aarde te heersen. Daarmee gaf Hij ons evenwel geen vrijbrief om de aarde uit te putten en te exploiteren. Integendeel, Hij roept ons juist op om zorg te dragen voor de schepping, niet om de aarde en haar bewoners kapot te maken of te onderwerpen aan hebzucht en macht. Duurzaamheid zit sterk verankerd in de concrete zorg voor de aarde en haar bewoners.

"Wij allen, christenen, klein maar dapper in de liefde van God, zijn geroepen – zoals de heilige Franciscus van Assisi – om zorg te dragen voor de kwetsbaarheid van de mensen en de wereld waarin we leven" (nr. 216).

Hier verwijst paus Franciscus duidelijk naar zijn inspiratie en voorbeeld Franciscus van Assisi. Deze heilige koos resoluut voor het kwetsbare. Alles wat op aarde leeft, is geroepen om voluit te kunnen leven. Dat leven mag niet gebroken worden.

De heilige Franciscus had overigens nog niet te maken met een geïndustrialiseerde wereld waarin levende wezens verworden zijn tot consumptiegoederen. Wat zou deze eenvoudige man gruwelen bij het zien van de huidige bio-industrie! Dieren worden massaal gekweekt voor consumptie, zonder enige aandacht voor hun levenskwaliteit. Het enige wat telt, is hoeveel het dier opbrengt.

© Jan Rombaerts

© Jac Teurlings

Paus Franciscus

Een schilderij over de heilige Franciscus van Alfons Verheyen in de Sint-Franciscuskerk in Geel-Elsum.

Paus Franciscus pleit voor een meer ecologische wijze van leven. We hebben de aarde in bruikleen gekregen. We mogen haar niet exploiteren. Zoals we nu bezig zijn, maken we van de vruchtbare aarde een uitgedroogde onherbergzame woestijn.

“Het kan toch niet dat de dood van een oudere persoon die op straat moest leven geen nieuws is, terwijl het zakken van de beurs met twee punten dat wel is.” (nr. 53).

Er is veel ongelijkheid in de wereld. Dat kan zo niet langer, stelt paus Franciscus. Competitie en het recht van de sterkste lijken te zegevieren. Sterker nog, het lijkt stilaan de gangbare manier om met elkaar om te gaan. We buiten elkaar uit, we sluiten elkaar uit en we worden steeds meer immuun voor de ellende van de ander. Net hierin schuilt volgens de paus een groot gevaar: deze manier van leven leidt onherroepelijk tot geweld.

Het is eenvoudigweg niet mogelijk dat alle mensen die op aarde leven op dezelfde grote voet leven als we dat in het Westen doen. Dat kan de aarde niet aan. Wie bepaalt dan wie er recht heeft op een comfortabel en luxueus leven en wie het met veel minder moet stellen? Dat leidt onherroepelijk tot ruzie en geweld. Dat zien we vandaag trouwens steeds meer gebeuren. Bovendien betekent de afwezigheid van oorlog daarom nog niet dat er duurzame vrede heerst. Kijk maar naar Oekraïne. Onlangs zagen we daar hoe snel een gewapend conflict zich kan ontwikkelen.

“De sociale vrede kan niet verstaan worden als irenisme of het louter afwezig zijn van geweld omdat de ene sector zich boven de anderen plaatst. Het zou ook een valse vrede zijn, die alleen als excuus dient om een samenleving

te rechtvaardigen die de armsten het zwijgen oplegt en hen sust, zodat zij die de grootste voordelen genieten hun levensstijl zonder slag of stoot behouden, terwijl anderen proberen te overleven” (nr. 218).

Werkelijke vrede kan maar ontstaan als mensen elkaar werkelijk iets gunnen, als ze werkelijk het beste willen voor elkaar en bereid zijn om eventueel een stap terug te doen om zo ruimte te creëren voor de ander. Duurzame vrede kan pas ontstaan wanneer mensen het werkelijke fiasco van de grote kloof tussen arm en rijk onderkennen: de ene mens die niets heeft om te eten en de andere mens die kwaad is omdat zijn bonus voortaan met twee miljoen geminderd is. Wanneer we streven naar echte vrede, mogen we dergelijke misstanden niet langer toestaan. Een oneerlijke situatie die in stand wordt gehouden roept immers een hoop weerstand en onvrede op.

“De vreugde van het Evangelie’ vult het hart en het hele leven van allen die Jezus ontmoeten. Allen die zich door Hem laten redden, worden bevrijd van zonde, droefheid, innerlijke leegte en eenzaamheid. Met Jezus Christus wordt vreugde geboren en steeds opnieuw geboren. In deze exhortatie wil ik de christenen aanmoedigen een nieuwe etappe in de evangelisatie aan te vatten, gekenmerkt door vreugde, en wil ik toekomstwegen aanwijzen voor de Kerk onderweg, in de volgende jaren” (nr. 1).

We lijken Gods stem niet meer te kunnen horen, we lijken de vreugde van zijn liefde niet meer te kunnen voelen en het verlangen om goed te doen lijkt steeds meer te vervagen.

De paus waarschuwt voor de groeiende onvrede. Hij spreekt van een gevaarlijke situatie. Een situatie die God zo niet heeft gewild voor ons. Daarom

roept de paus ons op om onze relatie met Jezus Christus terug wat aan te halen. Om Hem weer deel van het dagelijkse leven te maken en om Hem weer te laten spreken in onze harten. Alleen dan wordt goed samenleven in duurzame vrede en tevredenheid mogelijk. Neen dus tegen de wegwerpcultuur, neen tegen het winstbejag en de exploitatie, en ja tegen een tevreden samenleven.

Bij uitgeverij Licap verscheen een Nederlandse vertaling van *Evangelii Gaudium* (230 blz.). Te verkrijgen bij Licap of in de liturgische centra van ons bisdom. Prijs: 11 euro.

WAARDEREN WAT ER IS

DIOCESANE PASTORALE RAAD BUIGT ZICH OVER HET GEZIN

*Zaterdagochtend 1 februari in het Theologisch en Pastoraal Centrum in Antwerpen. De vijftig deelnemers aan de eerste algemene vergadering van de hernieuwde Diocesane Pastorale Raad (DPR) keken wat onwennig om zich heen. Niet alleen kwamen ze vanuit alle uithoeken van ons bisdom naar de Groenenborgerlaan afgezakt, ze waren ook allen in verschillende sectoren actief: van pastoraal over cultuur en economie tot politiek. Gekende gezichten en nieuwe gezichten. **Velen keken dan ook wat onwennig om zich heen. Een kopje koffie maakt de tongen dan wat losser.***

Reiner Loos

Advies geven op een vraag van de bisschop en de bisschopsraad. Dat is in een notendop het doel van de hernieuwde Diocesane Pastorale Raad. Zo'n vijftig mensen engageerden zich om drie keer per jaar samen te komen, en dat vijf jaar lang. Elke bijeenkomst vertrekt van een concrete vraag.

Welke boodschap willen we meegeven aan de bisschop die vanuit ons land deelneemt aan de buitengewone bisschoppensynode over het gezin in oktober 2014? Zo luidde de vraag op de eerste samenkomst met als thema Gezin en kerkgemeenschap.

Na een korte inleiding van bisschop Johan Bonny over de rol van de Diocesane Pastorale Raad gaf professor Thomas Knieps van de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven een stevige inleiding op het thema. Hij vertrok vanuit de vaststelling in onze diocesane visietekst *Een houtskoolvuur met vis erop en brood* dat spreken over het gezin de Kerk soms moeilijk valt. Andersom is het evenmin vanzelfsprekend om in het gezin te spreken over geloof en Kerk.

Van haar kant spreekt de Kerk enkel over het gezin binnen het kader van een huwelijk. In een tijd en een werelddeel waarin een brede waaier aan andere samenlevingsvormen bestaan, werkt dit spreken erg bevreemdend. Gezinnen zelf leven vandaag in een tijd van ver doorgedreven secularisatie, relativisme, individualisering en materialisme. Dat is niet direct een vruchtbare voedingsbodem voor de levenslange engagementen waartoe de Kerk oproept.

Uitdagingen

De Kerk wordt uitgedaagd om te waarderen wat er leeft aan geborgenheid, stabiliteit

en betrouwbaarheid in elk van deze diverse samenlevingsvormen en om een moraliserend discours te vermijden. Zij kan ook leren van de religieuze ontdekkingsstocht van gezinnen. Deze worden op hun beurt uitgedaagd het huwelijk te blijven erkennen als model voor betrouwbare gezinsrelaties en te aanvaarden dat kwaliteitsvol gezinsleven geen perfectie vraagt. Iedereen is alvast aangenaam verrast door het feit dat de Kerk naar aanleiding van de synode een brede rondvraag organiseerde, waarbij ook gepeild werd naar reacties van gezinnen en gezinsgroepen.

Thomas Knieps besloot zijn tussenkomst met een pleidooi voor een kritische distantie tussen Kerk en gezinnen. Het is niet de bedoeling dat het gezin een miniatuurkerk wordt. Omgekeerd is het evenmin een goed idee om van de Kerk te verlangen dat ze wordt als gezinnen. Gezin en Kerk hebben elk een verschillende logica en functioneren in verschillende geloofscontexten. Het is een uitdaging voor de Kerk om gezinnen te aanvaarden als gelijkwaardige partners met specifieke competenties op hun terrein.

Aandachtspunten

Nadien gingen de leden in groepen in gesprek vanuit de inleiding. Elke groep kreeg als opdracht om een lijstje te maken van drie prioriteiten die zij zouden willen meegeven naar Rome. Verschillende aandachtspunten kwamen naar voren.

Zo klonk de hoop sterk door dat ook mensen die kozen voor een ander duurzaam samenlevingsmodel dan het huwelijk welkom zijn in de Kerk, een eerlijke en gelijkwaardige plaats krijgen en bemoedigd worden in hun engagement. De Kerk moet oog en oor hebben voor waarden als duurzaamheid, trouw en vergeving.

© Liebeth Pulinckx

© Johan Govaerts

Menigeen suggereerde dat het gezin als samenlevingsvorm op zijn beurt de Kerk zou kunnen inspireren. Je blijft je kinderen immers graag zien, wat ze ook doen. Het gezin zelf wordt opgeroepen – meer – open te staan voor eenzaam en mensen in armoede.

Heel nadrukkelijk klonk de verzuchting om vorming. Kan men in het katholiek onderwijs aan jongeren en jongvolwassenen bijbrengen hoe duurzame relaties op te bouwen en te onderhouden? Pastores hebben vorming nodig om binnen een gezinscrisis in gesprek te gaan zonder te oordelen, op een constructieve, genezende en bemoedigende wijze. Meermaals werd verwezen naar het evangelie en de heilige Geest als inspiratie voor ons omgaan met elkaar.

Moderator Jacques Haers wachtte de moeilijke taak om de prioriteiten te bundelen en samen

te vatten voor de voltallige raad. Ze werden door de bureauleden uitgeschreven in een advies voor de bisschopsraad (zie kader).

Honger stillen

Onze bisschop stelde dat de synode over het gezin zich niet zal mogen beperken tot pastorale adviezen, maar ook de honger naar een theologische visie moet stillen. Hij verwees naar de toespraak van kardinaal Walter Kasper tijdens het buitengewone consistorie van februari 2014 en diens kijk op huwelijk, gezin en 'hertrouwde gescheidenen' (<http://www.rkdocumenten.nl/rkdocs/index.php?mi=680&nws=2463>).

Mgr. Bonny pleitte voor een open en wijze houding ten aanzien van de veelheid aan relaties en samenlevingsvormen die naast het

traditionele gezin bestaan. Als Kerk blijven wij centrale waarden als eeuwige trouw, uniciteit en duurzaamheid aanmoedigen. In onze huidige maatschappij is ook de gebrokenheid in relaties vindplaats van Gods Liefde. Hoe kunnen we als Kerk mensen daarin bijstaan? Hoe kunnen we jongeren aanmoedigen in een duurzame relatie te stappen, alle dagen van hun leven?

Tot slot werden vanuit de DPR een aantal vragen voorgelegd aan de bisschop of de bisschopsraad. Wat vindt u bemoedigend in ons bisdom? Hoe is het gesteld met de geloofwaardigheid van de Kerk na de crisis door seksueel misbruik? Welke openheid creëert paus Franciscus binnen de Kerk en geeft dit ons hoop voor de toekomst?

Op 21 juni buigt de Diocesane Pastorale Raad zich over evangelisatie in het gezin.

ADVIES AAN DE BISSCHOP EN DE BISSCHOPSRAAD OVER HET THEMA GEZIN EN KERKGEMEENSCHAP

De bisschopsraad legde volgende vraag voor aan de Diocesane Pastorale Raad: Welke boodschap willen we via bisschop Johan Bonny meegeven aan de verantwoordelijke bisschop van ons land die zal deelnemen aan de synode over het gezin in oktober 2014?

Na een brainstorming op haar bijeenkomst op 1 februari 2014 schuift de DPR een vijftal aandachtspunten naar voren:

- Er is nood aan waardering en (h)erkenning van de nieuwe gezinsvormen die vanuit een christelijke spiritualiteit streven naar uniciteit, duurzaamheid en trouw en aan aandacht voor de gevolgen hiervan voor de pastorale omgang met mensen bij het vieren van de sacramenten.
- Het gezin moet meer beschouwd worden als oefenplaats van barmhartigheid: dit betekent de creatieve spanning tussen ideaal (de evangelische visie op betrouwbare gezinsrelaties waarvoor het christelijk huwelijk model staat) én kwetsbare

realiteit van mensen die, niettegenstaande alle goede bedoelingen en begeleiding, dit ideaal niet kunnen realiseren.

- Er is nood aan aandacht voor alle partners in het gezinsleven, in het bijzonder de kinderen en de grootouders, en voor de gastvrijheid van de gezinnen.
- Er is nood aan vorming tot opbouw van kwaliteitsvolle en betrouwbare gezinsrelaties en tot begeleiding hiervan.
- De uitspraak: "de Kerk als afspiegeling van het gezin" (theologie van de huiskerk en lekenspiritualiteit) behoeft verheldering.

Antwerpen, 1 februari 2014 - Algemene vergadering DPR

IN DE VOETSPOREN VAN FRANCISCUS

JONG EN OUD UIT ONS BISDOM PELGRIMEREN NAAR ASSISI

Inspiratie voor de eigen levensweg, verdieping van je geloof, versterking van de diocesane gemeenschap, verbondenheid met de wereldkerk. Het zijn stuk voor stuk ingrediënten die de bedevaarders uit ons bisdom tijdens hun pelgrimage met mgr. Johan Bonny van 4 tot 11 april naar Assisi wisten te smaken.

Zaterdag 5 april, aankomst en lichtprocessie

“Ik vond het standbeeld van Maria schitterend in het donker”, schrijft de twaalfjarige Grégoire, die samen met zijn veertienjarige vriend Kacper en vele tochtgenoten uit het bisdom na de lange bustrip aansloot bij de lichtprocessie in de basiliek Santa Maria degli Angeli. “Het was mooi dat zoveel mensen tijd vrijgemaakt hadden om mee te gaan naar Assisi om de verhalen van Franciscus te beluisteren en ze op hun eigen leven te leggen”, schrijft Kacper. “Al die kaarsen die licht gaven in het donker ... het was een fantastisch mooi effect. Ik moest direct denken aan broeder vuur, zoals Franciscus zelf zegt. De kapel van Portiuncula was ook heel mooi. Binnen voelde je de aanwezigheid van Franciscus, die het vervallen

kapelletje heropbouwde.” Tijdens de bedevaart mochten Grégoire en Kacper samen met Willem de mis dienen met onze bisschop. “Een unieke ervaring”, aldus Kacper die de bisschop nog nooit in levende lijve had ontmoet. Of om het met de woorden van Grégoire te zeggen: “Ik heb veel nieuwe vrienden, zoals Laurens en de bisschop.”

Zondag 6 april, dag van de roeping

Al van bij de eerste wandeling voelen we dat we werkelijk in de voetsporen van Franciscus treden. Op vele plaatsen is hij bijna voelbaar aanwezig, in gebouwen, in stenen, in het landschap, in de verbondenheid tussen de bedevaarders. We zijn er allemaal op uit om kennis te maken met deze heilige, die zoveel mensen inspireerde en nog steeds inspireert. Ook onze paus liet zich naar hem noemen. In de kerk van Rivortorto, op de plaats waar Franciscus zijn pastorale activiteiten vorm gaf, gaat mgr. Bonny voor in de openingsviering van onze pelgrimage. Dit smaakt naar meer.

Maandag 7 april, dag van de ontmoeting

In de koelte van de basiliek San Francesco dompelt vicaris Wim Selderslaghs ons onder in de geschiedenis van Vader Franciscus en Moeder Clara. Tijdens de eucharistieviering brengt onze bisschop ons terug naar het heden en het dagthema. De bekering van Franciscus verliep doorheen twee momenten van ontmoeting: eerst werd hij omhelsd door een melaatse, in een tweede ontmoeting hoorde hij de Heer tot hem spreken door een kruis – het kruis van San Damiano: “Herstel mijn huis,

© Paul Hermans

Franciscus!" Waarop Franciscus meteen begon aan de wederopbouw van het vervallen kerkje. Wat zouden wij ...?!

Na de lunch trekken we tussen de olijfbomen naar San Damiano. Momenteel bevindt zich daar het noviciaat van de minderbroeders, maar oorspronkelijk bouwde Franciscus het voor 'arme vrouwen', voor Clara en haar zusters dus.

Dinsdag 8 april, dag van de verdieping

Een steile klim voert ons naar de kluisenarij van Greccio. Het kapelletje met het verhaal over de kerststal met levende wezens, de slaapgang van de broeders en het slaaphokje van Franciscus zelf brengen ons helemaal in de sfeer van toen. En terwijl we in de bovengalerij van het kerkje kerststallen bekijken, worden we als bij wonder overspoeld door het zalige gezang van een groep Kroatische franciscanen, allemaal jonge 'Franciscussen' in aangepast habijt ... Uniek.

In de kluisenarij van Fonte Colombo staan we op de plaats waar Franciscus een oogoperatie onderging.

Maar het is de kruisweg die mij vandaag het dichtst bij Franciscus brengt. Al onze bedevaartgroepjes door elkaar in dezelfde serene sfeer. Gebed afgewisseld met sterke emoties en stiltemomenten brengen ons samen, met Franciscus in ons midden. Ik weet nu reeds dat wij 'hem' zullen missen wanneer wij naar huis terugkeren.

© Paul Hermans

Op www.relevant-bisdomantwerpen.be vind je links met nog meer foto's van de diocesane bedevaart naar Assisi.

Woensdag 9 april: dag van de klaarheid

© Paul Hermans

Tijdens ons bezoek aan de kluisenarij van Carceri proeven we van de kleinheid der dingen, zowel spiritueel als materieel: de minuscule kamertjes met smalle doorgangen vormen een heuse uitdaging voor de grote gestalten onder ons ...

Veel wind en wolken op deze dag van de klaarheid, waarin we het leven van de heilige Clara centraal stellen met een bezoek aan de basiliek Santa Chiara. In zijn homilie merkt onze bisschop op dat we vaak geneigd zijn om het licht wat te dimmen om het gezellig te maken, maar dat we toch net het volle klare licht nodig hebben op het gepaste moment ...

Donderdag 10 april, dag van de zending

In verspreide orde doorkruisen we een laatste keer Assisi om dan samen de basiliek en het klooster van Santa Maria degli Angeli te bezoeken. De slotviering aan de *capella del transito*, waar Franciscus gestorven is, wordt een van de hoogtepunten van deze bedevaart. Onze bisschop drukt ons op het hart dat wij ons best niet terugtrekken in één van de drie tenten die Petrus wilde laten bouwen boven op de berg, ver van de mensen, maar roept ons op om midden de mensen te getuigen van ons geloof en de vrede te bevorderen rondom ons zoals Franciscus en hiertoe zegent hij ons. *Pace e bene of Vrede en alle goeds*. Amen.

© Paul Hermans

VISUAL STORYTELLING

OP ZOEK NAAR TEKENEN DES TIJDS OP HET INTERNET

*Een bench vinden voor je poes met een gebroken poot lukt via Facebook tegenwoordig met enkele muisklikken op je computer. 'Paus Franciscus' levert als zoekterm in Google op dit moment al meer dan een miljoen links op, 'Jezus' doet het voorlopig nog beter met een slordige vijf miljoen hits. **Christus ontmoeten op het internet lijkt echter een ander paar mouwen.** Toch is het mogelijk om er aan geloofsverkundiging te doen. Een willekeurige greep uit het aanbod op het wereldwijde web.*

Johan Govaerts

© Ilse Van Halst

In zijn boek *Niet leuk? Mijmeringen over nieuwe media, mensen en macht* (Pelckmans, 2012) waarschuwt Ben Caudron voor de risico's van het internet en daagt hij ons uit om resoluut te kiezen tussen "een samenleving waarin de technologie ons nog meer tot knechten herleidt" en "een samenleving waar het goed is met en dankzij de technologie" (blz. 213). Vertaald in christelijke termen klinkt deze opdracht: geen slaaf worden van het internet en de digitalisering, maar het internet ontdekken als een portaal tot mogelijke geloofservaringen en daar vrijmoedig mee omgaan.

De Vlaamse jezuïet Nikolaas Sintobin, die zich al meer dan vijf jaar internetpastor mag noemen, is ervan overtuigd dat het perfect mogelijk is om via het internet het geloof te verkondigen. Hij spreekt dan van *visual storytelling*. "Visuele verhalen die op zich geen religieuze boodschap bevatten, kunnen de juiste innerlijke snaar doen trillen", legt hij uit. "Dat lokt herinneringen en persoonlijke levensverhalen uit." Shortfilms, tekenfilmmpjes en reclamespots met een open verhaalinhoud kunnen zo de deur openzetten voor een geloofservaring. Natuurlijk heb je dan nog steeds goede spirituele gidsen nodig. Een goede didactiek blijft hierbij onmisbaar. Een voorbeeld van zo'n prikkelende reclameboodschap vind je op Youtube als je 'life is short xbox' intikt.

Geloof op het net

Dit voorjaar wil Sintobin de website www.verderkijken.org lanceren. Deze zal op termijn een paar honderd filmpjes aanbieden met korte en profane verhalen, steeds evenwel met een openheid naar innerlijkheid. De video's, elk voorzien van een didactische fiche, worden gerangschikt volgens een trefwoordensysteem en volgens de dynamiek van de Geestelijke Oefeningen van Ignatius van Loyola aan wiens

spiritualiteit deze website zich inspireert. Op de blog www.inalleding.org vind je nu al een heleboel gelijkaardige kortfilms. De Engelstalige website www.max7.org biedt allerlei Bijbelse korte animatiefilmpjes, soms zonder woorden en dus toegankelijk voor iedereen.

Groepen met een sterke verkondigingsjiver presenteren zich al jaren vooraan op het internet. Wie naar een geloofsthema zoekt, stoot eerst op de meest schreeuwerige sites. Ook de katholieke Kerk waagt zich hoe langer hoe meer vrijmoedig online. www.kerknet.be werkt aan een grondige restyling en ook de bisdommen zitten niet stil. Onze website www.laatjeonderdompelen.be ging dit jaar z'n derde jaargang in als vastenimpuls.

Ook het vermelden waard is de site bijbelcitaat.be die elke dag een breed maar overzichtelijk aanbod heeft: een – willekeurig gekozen – Bijbelcitaat, een positief georiënteerde leestip en lezingen van de dag met korte overwegingen om dit Woord handen en voeten te geven in het dagelijkse leven. Je kunt je aanmelden zodat je het Bijbelcitaat elke ochtend gratis in je mailbox vindt. Een mooie manier om de dag mee te beginnen. Ook op www.menswording.be kunnen jong en oud terecht voor bezinnende teksten bij de tijd van het jaar.

Tot slot vinden we rust in een dagelijks gebed in eenvoudige stappen met stemmige muzikale ondersteuning op www.gewijderuimte.org, een gebedssite van de jezuïeten. Variant hierop is www.devraag.be, een initiatief van het CCV. Wekelijks vind je er aansluitend bij het zondagsevangelie een kort Bijbelcitaat met een bijhorende overweeg- en besprekingsvraag. "Het doet deugd elke vergadering tien minuten stil te staan bij de vraag van de week. Zo vergader je gewoon anders", leren we van een parochieteamlid!

ADEMLOOS LUISTEREN

MARIA BEROERT NOG STEEDS

“Naar dit verhaal heb ik toch wel ademloos geluisterd.” Zo reageerde een laatstejaars uit het Sint-Xaveriuscollege in Borgerhout na de voordracht ‘Mijmeringen van Maria’. In deze monoloog vertelt Kristin De Raeymaecker over het leven van Maria in de periode voor en na de geboorte van haar zoon Jezus. Tijdens haar optredens de voorbije maanden verraste het haar hoezeer Maria vandaag mensen weet te beroeren, oud én jong.

Ilse Van Halst

“Ontroerend mooi, deze getuigenis van het leven van Maria. Het sprak me aan van het begin tot het einde.”
(zuster van de Jacht, Heverlee)

© Fred Vanderpoorten

“In *Mijmeringen van Maria* kruip ik in de huid van Maria en zet ik een vrouw van vlees en bloed neer. Dat spreekt aan”, stelt Kristin De Raeymaecker telkens opnieuw verrast vast. De idee om rond te toeren met een Mariamonoloog groeide vanuit haar werk in de parochiepastoraal. “Ik vond dat we in de meimaand iets moesten doen met Maria. Het werd een moderne versie van een kapelletjestocht. Met de fiets trekken we langs zeven tot acht kapelletjes in Oud-Turnhout. Telkens houd ik er een aangepaste eigentijdse bezinning die ik verbind met het leven van vandaag. Zo heb ik het bij een kapel toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes over zieken. Daarna bidden we een weesgegroet.”

Het sloeg meteen aan. “Er daagden wel vijftig geïnteresseerden op, mensen die geregeld naar de mis komen, maar ook heel wat mensen die we nooit in de kerk zien, maar wel een grote devotie voor Maria hebben. Want ‘Ons Lief Vrouwke’ wordt nog steeds druk bezocht en met een enorm vertrouwen aanroepen bij verdriet en problemen. Tegelijk merk ik dat er een behoefte leeft aan een menselijk verhaal over haar leven en haar ‘beleven’ van alles wat er haar overkwam als meisje en moeder.”

Tijdens de kapelletjestocht werd er druk van gedachten gewisseld over Maria. “Dat zette me aan tot nadenken over haar leven. Hoe voelde ze zich als kind van een ouder echtpaar? En als ongewenst zwanger meisje? Hoe beleefde

“Verrassend anders op veel momenten, en dan weer heel herkenbaar. Zo hebben we het verhaal van Maria nog nooit horen vertellen.”
(KVLV, Oud-Turnhout)

ze haar tijd bij Elisabeth? Hoe ervoer ze de geboorte van haar baby? Hoe voedde ze haar kind op en wat ging er door haar heen toen ze onder zijn kruis stond?”, vroeg Kristin zich af. “Stuk voor stuk heel menselijke vragen die vandaag voor velen van ons herkenbaar zijn.”

Kristin pende haar gedachten neer om ze te ordenen, steeds met verwijzingen naar het evangelie. Het werd de basis van haar monoloog. “Ik speel de oudere Maria die terugblijkt op haar leven. Soms geef ik best een eigenzinnige interpretatie van de gebeurtenissen, maar de toeschouwer hoeft het niet met me eens te zijn. Ik wil immers geenszins mijn visie opdringen, maar hem of haar net aanzetten om zelf over Onze-Lieve-Vrouw na te denken.”

“De monoloog is duidelijk geschreven vanuit het hart van iemand die zelf moeder is.”
(Sint-Filippusparochie, Schoten)

Dat maakt steevast heel wat los. “Na mijn optreden formuleren luisteraars bedenkingen en beginnen ze met elkaar van gedachten te wisselen over de figuur van Maria”, stelt Kristin verbaasd vast. “Ze zijn geraakt door het menselijke beeld dat ik van haar schets. Ze herkennen zich in haar vragen en twijfels, haar angst en ontredde, haar verwondering, haar dankbaarheid, haar vertrouwen – ondanks alles – en haar geloof. Dat is toch prachtig.”

Mijmeringen van Maria is een monoloog van zestig of dertig minuten. Meer info bij Kristin De Raeymaecker, 014 45 16 94, kristin.dr@hotmail.com.

GROEP IN DE KIJKER

DE ARK ANTWERPEN,
AL VEERTIG JAAR EEN WARME THUIS
VOOR MENSEN MET EEN HANDICAP

© Hilde Wellfens

Elke Moelants plooit zorgvuldig de was op.

In De Arkgemeenschap Antwerpen leven mensen met een mentale handicap samen met mensen zonder mentale handicap vanuit een christelijke spiritualiteit. "We wonen samen, werken samen, koken samen, eten samen, doen samen de afwas, lachen en wenen samen, bidden samen. Kortom, we zijn thuis bij elkaar", getuigt gemeenschapsverantwoordelijke Rike Hillebrecht. Dit jaar vieren de bewoners van De Ark Antwerpen samen met alle vrienden en vrijwilligers die hen omringen feest: ze mogen immers veertig kaarsjes uitblazen. 'Relevant' woonde even mee in.

Hilde Wellfens

Om 7.30 uur kraait de haan ten huize Madonna, een van de drie huizen van De Arkgemeenschap Antwerpen waar alles op 4 mei 1974 begon.

Op 28 juni van 13 tot 17 uur zet De Ark de deuren open. Je bent welkom in De Windhoek, Groenstraat 46 in Mortsel. Op 8 februari 2015 er een benefietconcert onder leiding van Geert Hendrickx met het koor Helikon en het orkest La pasione in de kerk Pius X in Wilrijk. Op 3 mei 2015 is er 's namiddags een viering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen. Info op 03 460 37 10 of www.arkantwerpen.be.

Sindsdien telt de gemeenschap behalve huis Madonna, nog twee woonhuizen – Roeach en De Windroos – , een dagcentrum 't Ateljee en De Windhoek, waar naast een klein project van zelfstandig wonen, ook de administratie van De Ark Antwerpen haar thuis heeft.

De gasten – zo worden de bewoners met een mentale handicap hier genoemd – worden gewekt en schuiven aan de ontbijt tafel aan. "Ik dek die de avond tevoren al", vertelt Elke Moelants, een goedlachse vrouw van 45 jaar die al dertien jaar in Madonna woont. "Na mijn werk help ik ook bij de vaat. Dan zet ik alles netjes op zijn plaats in de kasten. Ik ben heel ordelijk." Ze vervolgt geestdriftig: "Ik hang ook de was op, ik strijk de keukenhanddoeken, ik zet de televisie aan. Elke vrijdagmiddag poets ik mijn kamer helemaal alleen. Enkel om de lakens te verversen heb ik hulp nodig." Elke avond zet Elke ook alles klaar voor de foyeravond. "Dan zitten we met alle bewoners samen en vertellen we elkaar over onze dag."

Terwijl Elke vertelt, onderstreept ze haar woorden met veel gebaren. Alle gasten vertellen op die manier zodat ze elkaar beter kunnen begrijpen. Dit spreken met ondersteuning van gebaren of SMOG wordt hen aangeleerd in 't Ateljee in Boechout, de dagbesteding van de gemeenschap.

Elke weekdag om 9 uur brengt het busje de gasten daarheen. Dan begint hun werkdag. "s Maandags maken we kaarsen. Op dinsdag is het bewegen met Charlotte. Met ballen en op muziek! Of zwemmen in Edegem. Ik zwam 22 baantjes! Echt waar! Op woensdag en donderdag leren we koken: wortelsoep en tagliatelli met appel en prei. Mmm, lekker! En om 4 uur: stop! Gedaan met werken", somt Elke op.

Een keer per maand zijn de gasten een lang weekend te gast in een familie, bij vrienden of

in een ander huis van De Ark. Om dit waar te maken probeert de gemeenschap rond elke gast een netwerk op te bouwen van vrienden en vrijwilligers. "Dat is leuk, maar toch woon ik het liefst in Madonna", zegt Elke glimlachend.

In De Ark delen ze niet alleen arbeid en vreugde, maar ook verdriet. De gasten leren er afscheid nemen van vrijwilligers of assistenten die vertrekken maar ook van huisgenoten die sterven. "Dat is heel verdrietig", zegt Elke stil. "Joris en Bert zijn al gestorven. Ik ben op Joris' kamer geweest. Hij was ziek. Ik heb zijn hand vastgehouden en heb hem eten gegeven . . . En dan was hij dood." Ze zwijgt even. "Met de andere bewoners hebben we over hem gepraat. Bij een kaars. Gepraat over Joris en een zwaard en een hoed en Zorro, want daar hield Joris van." Zo heeft Elke echt afscheid kunnen nemen van haar vrienden.

Ondertussen kijkt ze al uit naar de vakantie. Op reis gaan doet ze graag. "Vorig jaar trokken we naar Wales, waar we in een huis van De Ark verbleven", vertelt Elke. En dan is ze in haar enthousiasme niet meer te stuiten: "We gingen naar de cinema. We aten ijsjes. We gingen op restaurant. We zwommen in zee. En ik behaalde een medaille met paardrijden. En ik heb schapen gezien, heel veel schapen . . ."

© Hilde Wellfens

Bewoners van De Ark Antwerpen aan de slag in 't Ateljee.

ESTAFETTE

MEDEWERKERS UIT DE KERK AAN HET WOORD

Op 2 maart zond mgr. Johan Bonny Els Schiltz, die per 1 december was benoemd tot parochieassistente in de vier parochies van Rumst.

Op 16 maart zond hij Jan Wouters in de parochie Sint-Anna-ten-Drieën in Antwerpen, Linkeroever, die al op 15 mei 2013 was benoemd.

“ Hoewel ik in een katholiek gezin opgroeide, werd ik me pas als jongvolwassene van mijn geloof bewust. Ik verdiepte me in de Bijbel en werd vooral getroffen door het Nieuwe Testament. Toen ik vanuit mijn parochie in Rumst de vraag kreeg om de vormselcatechese mee op te nemen – mijn zoon was bij de kandidaat-vormelingen – aarzelde ik niet. Mijn zoektocht naar verdieping en kennis voerde me uiteindelijk naar het Hoger Instituut voor Godsdienswetenschappen in Antwerpen. Het delen van het geloof met de andere cursisten en het enthousiasme dat er heerste tussen cursisten en docenten zetten me aan tot participatie in de pastoraal.

Door ziekte bleef ik noodgedwongen een jaar thuis. Mijn geloof hield me overeind in deze moeilijke periode. Ondertussen leerde ik eens te meer dat we als mensen samen een weg gaan. ‘Samen gaan’ werd daarom het motto van mijn zendingsviering. Ik hoop oprecht dat ik de komende jaren met velen een weg mag gaan om voor mekaars geloof verrijkend te zijn.

Als parochieassistente wil ik de catechese stroomlijnen – zowel vormsel, als eerste communie, doop en huwelijk – om zo te komen tot een gezamenlijke werking. Ik wil ook avonden in geloofsverdieping inrichten voor mensen die op zoek zijn naar spiritualiteit. Daarnaast gaat mijn pastorale aanvoelen uit naar families die een overledene betreuen en mensen die ziek zijn of een zieke in hun nabijheid verzorgen. Tot slot wil ik meewerken aan de omvorming van het parochielandschap naar pastorale eenheden en anderen bij dit proces betrekken. Want om dit tot een goed einde te brengen, is ook hier een verregaande samenwerking tussen de verschillende vormen van pastoraal nodig.”

Els Schiltz

© Bart Lauwers

© Koen Meessens

“ Eerlijk, vijf jaar geleden stond een baan als parochieassistente zeker niet bovenaan op mijn lijst als de job van mijn leven. Aan die keuze is een lang groeiproces voorafgegaan. Ik wilde parochieassistente worden omdat deze baan je ruimte biedt om uit te dragen waarvoor je staat zonder te vervallen in vooraf vastgelegde methodes en werkwijzen waarbij het resultaat primeert op de weg die mensen afleggen. Het is een boeiende uitdaging om met een groep van mensen een ‘geloof-waardig’ verhaal te schrijven.

Als frisse twintiger ben ik niet de jongste in het parochieteam van Sint-Anna-ten-Drieën. Dat geeft moed. Sint-Anna is echt een parochie van de mensen. De meesten van de huidige parochianen legden mee de eerste stenen van de gebouwen en tekenden mee de dromen van onze parochie uit. Er heerst een groot verantwoordelijkheidsgevoel.

Als frisse pastoraal werker wilde ik niet meteen verandering doorvoeren, wel vernieuwing. Het verschil ligt hierin dat oude ideeën en onderliggende drijfveren worden opgefrist en hertaald naar de situatie van vandaag. Hier en daar worden nieuwe ideeën geboren die door de brede goedkeuring van de parochie een directe draagkracht krijgen.

Zo richten we bijvoorbeeld onze aandacht op de sociale woonwijk Europark. Binnen een netwerk van hulpverleners en professionals zoeken we samen hoe we de bewoners hun plek kunnen geven. Als parochie doen wij niet aan gerichte hulpverlening, wel aan ondersteuning in hun menswording op een present christelijke manier. Zo kunnen thuislozen met of zonder dranken/of drugsproblematiek, met of zonder zorgen elke maandag op verhaal komen bij Jambo, een groep vrijwilligers van alle leeftijden.

Als parochieassistente heb ik geleerd dat netwerken (opnieuw) verbinden een van onze belangrijkste taken is. Als parochie zijn wij een deel van de gemeenschap van Linkeroever en samen met andere groepen en mensen werken wij graag vanuit een duidelijk christelijke invalshoek aan een beter Linkeroever.”

Jan Wouters

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

ONTTREKking AAN DE EREDIENST

Bij decreet van de bisschop van 20 februari 2014 werd de kapel van de Verrezen Christus te Turnhout, Patersstraat 28, onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1222 § 2 en canon 1224 § 2 CIC.

Bij decreet van de bisschop van 20 februari 2014 werd deijkerk Sint-Jan de Doper te Balen (Gerheide), onttrokken aan de eredienst en teruggebracht tot een profaan en niet onwaardig gebruik, zoals bepaald in canon 1222 § 2 CIC.

SAMENVOEGING VAN PAROCHIES TE TURNHOUT EN TE NIEL

Bij decreet van de bisschop van 20 februari 2014 werden de parochies Onze-Lieve-Vrouw, *Zevendonk*; De Blijde Boodschap, *Parkwijk* en Sint-Franciscus van Assisi, *Schorvoort* samengevoegd, zoals bepaald in canon 515 § 2 CIC, met ingang op de datum waarop het ministerieel besluit tot samenvoeging van de betrokken kerkfabrieken in werking treedt. De nieuwe parochie krijgt de benaming Emmaüsparochie.

Bij decreet van de bisschop van 20 februari 2014 werd de parochie Sint-Jozef, *Hellegat* samengevoegd met de parochie Onze-Lieve-Vrouw Geboorte te Niel, zoals bepaald in canon 515 § 2 CIC, met ingang op de datum waarop het ministerieel besluit tot samenvoeging van de betrokken kerkfabrieken in werking treedt. De nieuwe parochie krijgt de benaming Onze-Lieve-Vrouw Geboorte.

BENOEMINGEN

De parochies Hemiksem, Sint-Niklaas; Niel, Sint-Jozef, *Hellegat*; Niel, Onze-Lieve-Vrouw Geboorte; Schelle, Heilige Familie, *Laar* en Schelle, Heilige Petrus en Paulus worden vanaf 13 april 2014 toevertrouwd aan de pastorale zorg van een priesterequipe met als leden: Walter **De Winter** die tevens moderator is van de priesterequipe en Jef **Leysen**. Diakens Emiel **Selderslaghs** en Marc **Vereycken** werden benoemd voor alle parochies binnen de federatie Niel-Schelle-Hemiksem evenals de parochieassistenten Annetta **Brits** en Magda **Coveliers**.

Bart **Gabriël Goossens**, norbertijn van Tongerlo, werd per 1 april 2014 benoemd tot parochievicaris te Westerlo, Sint-Lambertus.

Nicolaas **Gorts**, norbertijn van Postel, pastoor te Mol, Sint-Niklaas (Postel), werd per 1 maart 2014 tevens benoemd tot federatiecoördinator van de federatie Dessel-Retie.

Ruslan **Pikh**, redemptorist, werd per 1 maart 2014 benoemd tot pastoor voor de Oekraïners en als parochievicaris te Antwerpen, Sint-Andries.

Theodoor **Theo Wynants**, scheutist, werd per 1 april 2014 benoemd tot federatiecoördinator voor de federatie Schilde.

OVERLIJDEN

Op 25 januari 2014 overleed te Antwerpen Seraphien **Ogiers**, voormalig lid van de priesterequipe van Antwerpen, Heilige Geest en Antwerpen, Sint-Jozef. Hij werd in Melsele geboren op 31 januari 1925 en tot priester gewijd op 25 juni 1951.

Op 30 januari 2014 overleed te Berchem Guido **Peeraer**, voormalig legeraalmoezener van

het Bisdom van de Krijgsmacht en Provinciaal Legeraalmoezener van Antwerpen. Hij werd in Antwerpen geboren op 25 mei 1933 en tot priester gewijd op 17 juli 1960.

Op 21 februari 2014 overleed te Nijlen Alice **De Vos**, pastoraal werkster, voormalig pastoraal rusthuiswerkster in WZC Sint-Anna (OCMW) te Antwerpen-Berchem. Zij werd geboren in Kessel op 31 januari 1937.

Op 8 maart 2014 overleed te Mol Joannes **John Wynen**, voormalig diocesaan inspecteur Klassieke talen. Hij werd geboren in Mol op 2 oktober 1925 en tot priester gewijd op 23 juli 1950.

STOPZETTINGEN

Ihor **Pavlii**, redemptorist, nam per 28 februari 2014 ontslag als pastor voor de Oekraïners en als parochievicaris te Antwerpen, Sint-Andries.

Wilfried **Vermeulen**, norbertijn van Tongerlo, meewerkend priester in het WZC Sint-Jozef te Heist-op-den-Berg, nam per 1 april 2014 ontslag als pastoor te Heist-op-den-Berg, Sint-Jan Baptist, *Wiekevorst*.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

HERSTRUCTURERING MISSIO BELGIË

In het kader van een grondige herstructurering besliste Missio België om alle diocesane diensten van Missio te sluiten. Missio Antwerpen werd gesloten op 1 maart. Ten gevolge hiervan beëindigde Missio België de samenwerking met Anneleen Wouters als vormingsmedewerkster bij Missio Antwerpen.

Onze bisschop mocht in april opnieuw een honderdjarige in de bloemetjes zetten. Priester Jozef Smets uit Retie werd immers honderd op 15 april. Hij werd tot priester gewijd in april 1938. Hij was leraar in Hoogstraten, pastoor-deken in Geel en vicaris van de Kempen en geniet nu van een welverdiende oude dag in rvt Sint-Lucia in Turnhout. Proficiat!

© Kristin De Raeymaecker

De bisschop wenst Anneleen Wouters oprecht te bedanken voor haar jarenlange inzet ten bate van de missiepastoraal in ons bisdom.

Pater Ernest Kabongo, scheutist, beëindigde zijn taak als diocesaan directeur van Missio Antwerpen. Hij zal de lopende zaken afwerken in afwachting van nieuwe afspraken met de bisschop omtrent de missiepastoraal in ons bisdom.

KRUIP IN JE PEN

Om jong en oud aan te zetten om na te denken over geloof en religie en hun gedachten neer te pennen in een goed verhaal met religieuze inhoud, organiseert het Catechesehuis in samenwerking met een aantal tijdschriften en bladen een wedstrijd *Beste religieuze verhaal*.

Je kunt kiezen uit drie categorieën:

- Brief aan iemand die op zoek is naar God;
- Actualisering van een Bijbeltekst: Jakobs droom in Betel (Genesis 28, 10-20) of De rijke jongeman (Matteüs 19, 16-22);
- Bespiegeling of reflectie over bidden.

Stuur je verhaal voor 15 juli 2014 naar hetgoedeverhaal@skynet.be. Afgevaardigden van de deelnemende bladen en tijdschriften duiden dertig genomineerden aan (tien in elke categorie) die op 15 september 2014 via www.hetgoedeverhaal.be bekendgemaakt worden. De jury kiest de drie beste inzendingen in elke categorie. In oktober 2014, maand van de spiritualiteit, worden de winnaars bekendgemaakt.

Info bij Catechesehuis, 02 242 79 51, catechesehuis@kerknet.be, www.hetgoedeverhaal.be.

OP MEIBEDEVAART

Onze-Lieve-Vrouw is de patrones van ons bisdom, de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal en de stad Antwerpen. De meibedevaart voor bewoners van zorginstellingen, woon- en zorgcentra, Ziekenzorg- en Okrakernen in het Jubeljaar was een groot succes en smaakte naar meer. Bisschop Johan Bonny wil hier dan ook een traditie van maken. Dit jaar – en ook de volgende jaren – wordt de meibedevaart van ons bisdom opgesplitst in een bedevaart naar Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen en een naar de Troosteres der Bedrukten in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Vosselaar om de verplaatsing voor groepen uit de Kempen haalbaar te maken.

Op dinsdag 20 mei om 15 uur gaat onze bisschop voor in een feestelijke eucharistieviering

in de Onze-Lieve-Vrouwekerk van Vosselaar. Vanaf 13.30 uur kun je een bezoek brengen aan het versierde Mariapark. Om 14 uur brengen de bedevaarders hulde aan het miraculeuze beeldje in de kerk. Om 14.30 uur verzorgt de plaatselijke mariale gebedsgroep een gebedsmoment.

Op dinsdag 27 mei om 15 uur gaat mgr. Bonny voor in een feestelijke eucharistieviering in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal in Antwerpen. Vanaf 14 uur kun je er al terecht om hulde te brengen aan Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen. Ter voorbereiding van de eucharistieviering is er om 14.30 uur een mariaal gebedsmoment.

Meer info bij Paul Renders op paul.renders@bisdomantwerpen.be.

© Paul Hermans

De meibedevaart naar Onze-Lieve-Vrouw van Antwerpen in het Jubeljaar was een indrukwekkend moment van gebed, bezinning en ontmoeting.

© Hilde Pex

GEZIN EN GELOOF ANNO 2014

Werkte je mee aan de uitzonderlijke rondvraag naar aanleiding van de buitengewone bisschoppensynode over het gezin die paus Franciscus van 5 tot 19 oktober bijeenroept in Rome? Wisselde je erover van gedachten in je parochie, je gezinsgroep of elders en zond je je reacties door naar onze bisschoppenconferentie? Dan ben je waarschijnlijk nieuwsgierig naar de resultaten en de grote lijnen van de antwoorden van de Belgische gelovigen op de vragenlijst uit Rome. Experts van de KU Leuven verwerkten alle reacties en stelden een syntheserapport op dat ze aan Rome overmaakten.

Ook de vernieuwde Diocesane Pastorale Raad van ons bisdom boog zich over het thema van de synode tijdens haar eerste bijeenkomst (zie blz. 12-13). Hoe zit het met de beleving van het geloof in ons gezinsleven? Welke ideeën kwamen aan bod in die DPR?

Annie Dillen, docent aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen van de KU Leuven en voorzitter van de Interdiocesane Dienst voor Gezinspastoraal, komt ons een avond informeren en begeleiden. Nadien gaan we na hoe we verder kunnen werken met dit thema in ons bisdom. Wat betekenen de resultaten voor de organisatie van de gezinspastoraal in ons bisdom? Hoe kunnen we hier ter plekke concreet mee verder?

Je bent van harte welkom.

Datum: 10 juni 2014 om 20 uur

Plaats: TPC Groenenborgerlaan 149 Antwerpen

Prijs: 8 euro per persoon.

Gelieve op voorhand in te schrijven

via antwerpen@ccv.be of **03 287 35 83**

VORMING EN BEGELEIDING OP VRAAG EN OP MAAT

Misschien overvalt je als parochiale medewerker soms het gevoel van graag vooruit te willen met alle veranderingen in het kader van de visietekst van ons bisdom, maar weet je niet goed het aan te pakken. En ook al doe je je uiterste best, toch heb je nog heel wat vragen over wat, wanneer en hoe.

Weet dan dat je er niet alleen voor staat. Als parochiale medewerker ter plekke kun je beroep doen op ondersteuning van CCV. CCV biedt een aantal vaste en vooraf uitgewerkte vormingen aan, maar ook vorming en begeleiding op vraag en op maat. Wat betekent dit? Er bestaan allerlei varianten:

- Wil je een bestaand vormingsprogramma ter plekke organiseren? Dat kan. Breng ons op de hoogte en samen bekijken we wanneer dit mogelijk is.
- Heb je nood aan begeleiding omwille van wijzigingen ter plekke zoals een verandering in de organisatie of naar aanleiding van het traject naar een pastorale eenheid? Stel je vraag en samen bespreken we wat nodig en wat mogelijk is.
- Wil je een vorming organiseren, maar weet je nog niet concreet wat je wil? Geen enkel probleem. Een CCV-medewerker gaat met jullie op zoek naar wat zinvol is.
- Wil je ...

Een ondersteuning kan bestaan uit één overlegmoment, waarna je zelf verder aan de slag kunt of uit meerdere momenten of een uitgebreid traject. Dat is net de betekenis van 'op vraag en op maat'.

Meer info via antwerpen@ccv.be of **03 287 35 83**

Een overzicht van alle activiteiten die door de verschillende diensten, verenigingen en bewegingen in ons bisdom georganiseerd worden, vind je op www.bisdomantwerpen.be (klik op kalender in de linkerkolom) of via de link op www.relevant-bisdomantwerpen.be.

DOORKIJK BEZINNING

© Zuster Lutgardis

Er staan maar liefst vijftien sorteerbakken in de abdij Onze-Lieve-Vrouw van Nazareth in Brecht. En bij jou thuis?

ZORG VOOR HET VAATWERK

“

“Voor de schuld van de ouders laat ik de kinderen boeten, en ook het derde geslacht en het vierde, wanneer ze mij haten; maar als ze mij liefhebben en doen wat ik gebied, bewijs ik hun mijn liefde tot in het duizendste geslacht” (Deuteronomium 5, 9-10 en Exodus 20, 5-6).

”

Deze verzen uit de Tien Geboden klinken hard in onze eenentwintigste-eeuwse oren. Wij bekijken verantwoordelijkheid helemaal anders: iedereen moet verantwoording afleggen voor eigen daden en daar hoeft je je kinderen niet mee te belasten. Onlangs besepte ik echter dat het doorgeven van schuld subtieler in elkaar zit, toen een bevriende psychologe stelde: “Iedere generatie moet haar eigen rommel opruimen, anders struikelt de volgende generatie erover.” Wanneer een generatie niet in het reine komt met zichzelf en met de opdrachten waar het leven haar voor plaatst, geeft zij – onbewust – heel het pakket aan de volgende generatie door die het dan in haar plaats moet opruimen of ... erover valt.

© Zuster Lutgardis

Zuster Katharina

Het begrip ‘rommel’ dekt een brede lading. Zo kunnen we rommel heel letterlijk opvatten en deze verzen vanuit ecologisch oogpunt lezen. Dan wordt het zo iets als: “Leef zo dat je kinderen, kleinkinderen en achterkleinkinderen ook kunnen leven en werken en kunnen genieten van de schepping die God ons als rentmeesters toevertrouwt.”

Toegespitst op een enkel aspect, dat van onze afvalberg, kunnen we ons afvragen hoeveel meer rommel wij nog kunnen achterlaten vooraleer de komende generaties er zich blijvend aan stoten, omdat het milieu definitieve schade heeft ondervonden of omdat bepaalde plaatsen onleefbaar zijn geworden. Dan wordt het een van de grootste uitdagingen voor de komende generaties om deze berg te verkleinen en de toekomst van onze aarde veilig te stellen. Gingen op die manier voorgaande generaties niet in de fout als we horen hoeveel bommen er op het einde van de Eerste en de Tweede Wereldoorlog in de Noordzee gedumpt werden en daar nu een blijvende bedreiging vormen? En gaan wij zelf vrijuit als we ons elektronische of giftige afval tegen betaling deponeren in derdewereldlanden?

In zijn Regel voor monniken vraagt Sint-Benedictus: “Alle gerei en bezit van het klooster moet hij beschouwen als vaatwerk dat aan de altaardienst gewijd is” (RB 31,10). De zorg voor het materiaal ligt in het verlengde

van ons incarnatorische geloof. God is mens geworden en dus valt niets menselijks buiten de goddelijke werkelijkheid. De broeders en zusters moeten dus alle gerief met evenveel eerbied en aandacht hanteren, alsof het liturgisch vaatwerk is. Dit geldt niet louter voor de sacristin wanneer ze het altaar dekt of voor de keukenzuster, ook de tuinzuster moet haar spade en riek met zorg behandelen en proper achterlaten. Evenzo dient de poetszuster haar dweil uit te spoelen en netjes terug te hangen.

Bij het aankopen van materiaal laten we ons niet alleen leiden door de prijs, we letten ook op kwaliteit en duurzaamheid. Wegwerpmateriaal of -verpakkingen beperken we tot het uiterste minimum en als we het niet kunnen vermijden, bezorgen we het nadien liefst aan kleuterscholen of knutselateliers. Oog hebben voor duurzaam materiaal, onze afval beperken en sorteren – we hebben hier vijftien sorteerbakken staan –, het is onze manier om de toekomst voor de komende generaties niet te zwaar te belasten.

Want de toekomst die je mede behoedt en opbouwt voor de minsten onder ons, die toekomst bouw je voor Mij op, zegt de Heer. Het is een vorm van *liefde tot in het duizendste geslacht*.

Zuster Katharina

JEP! EEN TOF ZOMERKAMP VOOR JONGEREN MET AANDACHT VOOR MENS EN MILIEU

© IJD

Van 7 tot en met 12 juli vindt de derde editie van JEP! plaats. JEP! is de gefuseerde opvolger van het befaamde Tentenkamp en het Pluskamp. De naam mag dan veranderd zijn, vele vaste ingrediënten zijn gebleven. De zorg om mens en milieu is een van de vaste waarden die we tijdens ons kamp willen beleven en uitdragen.

“ Dankzij de veggie-dag op kamp ontdekte ik hoe lekker vegetarisch eten kan zijn. Normaal zou ik me er niet aan wagen, maar het is zo lekker dat ik niets anders meer wil. ”
(Loes)

Tijdens JEP! kiezen we inzake eten en drinken zoveel mogelijk voor rechtvaardige voeding. Liefst producten die uit onze omgeving afkomstig zijn en vooral producten waarvoor een eerlijke prijs is betaald. Neem bijvoorbeeld koffie, thee, cacao en suiker. Het zijn producten die we dagelijks gebruiken. Ze maken zo'n vanzelfsprekend deel uit van ons eetpatroon dat we er veelal niet bij stil staan, maar vaak krijgen boeren in derdewereldlanden er een veel te lage en dus oneerlijke prijs voor. Bovendien moeten deze waren ook een lange weg afleggen, wat belastend is voor ons milieu, vooraleer ze in ons land in de winkelrekken belanden.

Daarom kiezen we voor fairtrade: Max Havelaar-koffie, thee en dranken van de wereldwinkel, streekproducten en biologische voeding.

“ Allemaal goed en wel, dat vegetarische eten, maar doe mij maar een goeie worst! Al is vegetarisch eten natuurlijk wel gezonder ... ”
(Cindy)

Tijdens het kamp kunnen deelnemers ervoor opteren om de hele week lang vegetarisch te eten, maar er is ook een veggie-dag, waarop iedereen vegetarisch eet. Vaak reageren de deelnemers aangenaam verrast na een veggie-maaltijd.

Vegetarisch eten is goed voor het milieu: het produceren van vlees gebeurt vaak op dieronvriendelijke wijze en kost veel energie en ruimte. Het is zeker niet onze bedoeling van iedereen vegetariërs te maken. Vlees kan immers heel lekker zijn. En we hebben vlees nodig, want het bevat belangrijke voedingsstoffen zoals eiwitten en vitamines, maar te veel vlees is ongezond. We kunnen best een of twee dagen zonder.

Voor de afwas en de schoonmaak gebruiken we poetsproducten die niet belastend zijn voor het milieu. Ook sporen we mensen aan zoveel mogelijk met de fiets of met het openbaar

“ Ik eet op kamp beter, lekkerder en gezonder dan thuis. ”
(Stijn)

vervoer naar het kamp te komen. Op die manier proberen we hen bewust te maken van duurzaamheid.

“ Ik dacht altijd dat je met een vegetarische maaltijd niet echt gegeten zou hebben, maar ik had toch een voldaan gevoel. Gelukkig mochten we wel twee keer opscheppen. ”
(Maarten)

JEP!-zomerkamp voor jongeren tussen 12 en 25 jaar van 7 tot 12 juli in Antwerpen. Inschrijvingen en info bij www.ijd.be/jep.

Info: Jongerenpastoraal IJD - Antwerpen, ijdontwerpen@ijd.be of 03 454 11 44.

JONGERENKATERN

DE RODE DUIVELS AANMOEDIGEN: WEES ORIGINEEL, CREATIEF EN EERLIJK

Het Wereldkampioenschap voetbal in Brazilië. We hadden er vier jaar geleden niet van durven dromen dat de Rode Duivels zouden mogen deelnemen, maar daar gaan ze. Bij onze burens breekt binnenkort de oranje koorts weer uit, want zij wisten zich ook te plaatsen. Oranje leeuwjes, T-shirts, toeters, bellen, vlaggen, hoeden, het zal allemaal weer in de winkelrekken liggen tegen bodemprijzen. Ook in ons land lijkt het steeds meer een trend te worden om dergelijke supportersgadgets te koop aan te bieden.

Wist je dat deze spullen, vaak goedkoop en van matige kwaliteit, doorgaans onder erbarmelijke omstandigheden worden geproduceerd in Aziatische landen? Natuurlijk wil je graag onze Rode Duivels aanmoedigen en dat mag ook, maar dat kan ook op een andere manier

dan met dergelijke toeters en bellen. Wat dacht je ervan om zelf creatief aan de slag te gaan en je eigen gadgets te maken? Het is niet alleen eerlijk, je zal zeker ook origineel zijn.

Zo kun je zelf een oud laken omtoveren tot een mooie vlag. Met een stuk hout, een paar spijkers en wat kroonkurken maak je je eigen rammelaar. Schilder hem in zwart, geel en rood en je kunt er zo de straat mee op. Misschien heb je nog wel oude shirts die je niet meer draagt? Bewerk ze met textielverf en tover ze om tot een cool WK-shirt. Met oude lappen, stukken vilt of karton maak je je eigen Rode Duivelshoed of een masker van papier-maché. Wees creatief, steek je handen uit de mouwen en je zal zien dat je straks de tofste gadgets hebt om onze nationale ploeg aan te moedigen!

PLUG & PLAY

HET GEHEIM VAN HET VUUR

Hoe hou je het geloof levend bij jonge mensen? Dat is geen eenvoudige opgave. Om jongeren en geloof wat op weg te helpen bracht de Katholieke Bijbelstichting een materialenkoffer uit. Die helpt jongeren om alleen of met anderen te zoeken naar God in hun leven en om hun 'geloven', wat dat ook moge zijn, vorm te geven op een persoonlijke manier. De koffer bevat een verhalenbundel met Bijbelse verhalen en gedichten, een bordspel dat

jongeren aanzet om op zoek te gaan naar hun talenten en krachtbronnen, een Bijbelquiz met verschillende levels en nog een aantal creatieve methodieken. Prima te gebruiken in een kleine groep. Uiteraard kun je de koffer ontfemen bij IJD Antwerpen.

DE BRAAMBES

Er zit een gat in mijn trui ...

Weggooiën dan maar. Hij is toch uit de mode. Ik heb hem trouwens al erg lang.

Wel zonde, want behalve dat gat is het een prima trui. Heeft ook best wel wat gekost.

Ik breng hem wel naar Wereld Missie Hulp. Daar hoeven ze alleen maar dat gat te stoppen en dan kan iemand er weer een poos mee voort.

Ik kan die trui natuurlijk ook zelf wel oplappen. Maar ja, felrood, dat is echt niet in vandaag. Hoewel ... rood komt vaak terug als modekleur. Best mogelijk dat het volgend jaar weer echt trendy is. Ik weet het haast zeker.

Weet je wat?
Ik stop dat gat zelf en dan ...
heb ik een super hippe rode trui!

WAS JIJ ERBIJ?

Waarvoor dienen al die knoppen? Hoe werkt dit orgel? De organist van de parochie Sint-Jozef in Hoboken-Moretusburg probeert gretig het orgel uit dat de parochie in bruikleen kreeg van de parochie Heilige Lodewijk van Montfort uit Deurne. Daar stond immers in een zaal bij de kerk een zelden gebruikt orgel, terwijl het orgel van de winterkapel van Sint-Jozef defect was. Als dank nodigde Sint-Jozef een delegatie van Lodewijk van Montfort uit voor een drankje en een hapje. En om samen enkele liederen te zingen natuurlijk.

© Jan Kint

© Els Hendrickx

Achter de schermen van een televisiemis. In de Heilig Hartkerk van Brasschaat-Donk werd de berguimte omgebouwd tot werkplaats, kantine en vergaderlokaal voor de VRT-ploeg. Van daaruit zond deze de eucharistieviering op 16 februari uit. ....

© Johan Govaerts

Op 2 februari werd de radiomis uitgezonden vanuit de Sint-Catharinakerk in Hoogstraten

© IJD

Een droom die werkelijkheid wordt. Op 22 februari bracht IJD Antwerpen meer dan duizend vormelingen uit ons bisdom samen op de Hoge Rielen in Lichtaart. Ze maakten er kennis met de vier basisingrediënten van jongerenpastoraal: ontmoeting, persoonlijke groei, engagement en geloven.

Na de Amerikaanse en de Chinese president bracht zuster Yvonne Reungoat, algemene overste van de zusters van Don Bosco, eind maart en begin april een bezoek aan ons land. Wijnegem mocht niet op haar programma ontbreken. Ze ontmoette er een vijftigtal zusters uit negen gemeenschappen, bemoedigde de rustende zusters en 'stoeide' even met de schipperskinderen van het intermaat.

© zusters Don Bosco

© Johan Govaerts

"Ik heb deze nacht bijna niet geslapen, want ik had de bisschop nog nooit persoonlijk ontmoet", zo vertelde een van de achttien geloofsleerlingen die op zondag 9 maart in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal van Antwerpen de uitverkiezingsviering meemaakte. In het bijzijn van hun familie en vrienden zal onze bisschop deze groep jongeren en volwassenen tijdens het pinksterweekend vormen.

Gezellig keuvelen en tafelen met collega's en met onze bisschop. Naar traditie bedankte mgr. Bonny de priesters, de diakens en pastorale werkers en werksters die in 2013 met pensioen gingen voor hun toegewijde inzet, met een etentje in het bisschopshuis op 12 maart. Ook de partners van de diakens en PW's waren van de partij.

© Filis Ceulemans

© Christian Marchal

Op 23 februari vierde onze bisschop eucharistie met de Indonesische katholieke gemeenschap van Antwerpen KKIA in de kerk Sint-Franciscus Xaverius in Bergerhout. Het Indonesisch zangkoor Senandung luisterde de viering op. Maar het was het kinderkoor dat na de communie de harten van alle aanwezigen veroverde.

Meer dan honderd uitvoerders geven het beste van zichzelf. Jean Bosco Safari en Karibu-Ban'Elikia gaven de gospelconcerten in de Heilig Hartkerk in Schoten extra kleur. Vandaag swingen heel wat verenigingen nog na dankzij de opbrengst van deze benefietconcerten.

© Colours of Gospel/Heilig Hart, Schoten

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

INGESLAPEN

Het laatste gesprek met den Alex heb ik in de onverwacht vroege lentezon boven de tuin die hij met tomeloze precisie heeft aangelegd. Omdat hij zo dadelijk doodgaat wil hij ook deze stap met de nodige nauwgezetheid doen. Naast Alex twee Engelse bulldoggen met massale schedel, brede muil, naar achteren gerichte hoektanden en platte terugliggende neuzen. De eerste keer dat ik Babiche en Babette zag had ik al gevraagd hoe de ruit eruit zag waar ze waren tegengelopen. "Hoe is dat, dood zijn?" vraagt Alex aan mij die er niets van weet. Zijn vrouw Grace houdt intussen zijn hand vast. Voor mij voldoende inspiratie om toch een antwoord te proberen. "Als Engelsen verliefd zijn noemen ze dat *falling in love*. Doodgaan is volgens mij ook zo maar dan letterlijk. Jij zit met jouw kanker letterlijk in *falling*, in vrije val, in één grote neerhalende beweging. En die val overleef je enkel als je zacht neerkomt, als je terechtkomt *in love*, in de liefde en de liefde is God" zeg ik. Mijn antwoord lijkt hem voldoende voor dit bezoek.

's Anderendaags is hij zover. Grace regelt samen met de kinderen en met mij de

uitvaart. Grace is een echt Antwerpse. "Die twee honden meuge toch mee in de kaark want die zijn heel den tijd palliatief mee op de kaark gesprongen!" Op haar manier verwoordt Grace het ontzaglijk belang van huisdieren bij terminale mensen. Ik aarzel even maar Babiche en Babette staan zo stevig op hun korte ver uit elkaar geplaatste voorpoten, dat dit niet negotieerbaar lijkt. Grace heeft nog een argument. "De leste keer dat ik bij aa in de kaark kwam, zat er nog wel een peerd op de leste rij!" zegt ze. Ze heeft het over de dierenzegening op het feest van Franciscus, toen een klein meisje met haar pony achteraan stond. "Die zitten d'r alle zondagen bij mij" zeg ik. We lachen en beginnen aan het gesprek. "Hij heeft mij vijf jaar bedrogen en gisteren in onze leste babbel heb ik èm vergiffenis gegeven." Ze huilt omwille van de pure schoonheid van haar cadeau waardoor ze ook zichzelf heeft teruggekregen. Tijdens de uitvaart zitten Babiche en Babette tussen de urne en Grace in. Ze vallen onmiddellijk in slaap. Aangezien hun terugliggende neus een goede luchtstroom bemoeilijkt, snurken bulldoggen vijf maal luider dan een varken. Omdat ik vrees dat hun gesnurk de kaarsen

zal doven, zeg ik discreet tegen Grace "kunt ge ze niet af en toe ne sjot geven tegen hun achterste?"

"k Zal proberen" zegt ze tussen haar tanden. Het blijkt geen probaat middel. Telkens ze gewekt worden, veren Babiche en Babette met zulk 'n oorverdovende reutel op, dat de dirigent van het begrafenischoortje kwaad naar de bassen kijkt.

Ronald Sledsens

Ronald Sledsens

© Hilde Wellfens

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

Vrede en dialoog

www.relevant-bisdomentwerpen.be